PROVINCE OF WESTERN CAPE

WESTERN CAPE PROVINCIAL SCHOOL EDUCATION AMENDMENT BILL

(As introduced)

(MINISTER OF EDUCATION)

[B 8—2010]

PROVINSIE WES-KAAP

WYSIGINGSWETSONTWERP OP WES-KAAPSE PROVINSIALE SKOOLONDERWYS

(Soos ingedien)

(MINISTER VAN ONDERWYS)

[W 8—2010]

IPHONDO LENTSHONA KOLONI

UMTHETHO OSAYILWAYO WOLUNGISO WEZEMFUNDO WEPHONDO LENTSHONA KOLONI

(Njengoko wazisiwe)

(UMPHATHISWA WEZEMFUNDO)

[B 8—2010]

No. of copies printed 150

GENERAL EXPLANATORY NOTE:

[ ]	Words in bold type in square brackets indicate omissions from existing enactments.
______	Words underlined with a solid line indicate insertions in existing enactments.

BILL

To amend the Western Cape Provincial School Education Act, 1997, in order to—

- **align the Act with the South African Schools Act, 1996 (Act 84 of 1996), in relation to definitions, compliance with norms and standards, the merger of *public schools*, underperforming *public schools*, the governance and professional management of *public schools*, the functions and responsibilities of *principal*s of *public schools*, the functions of *governing bodies* and the allocation of those functions, a code of conduct for the members of *governing bodies*; the admission age of *learners* to *independent schools*, admission of *learners* to *public schools*, *compulsory school attendance* and exemption from such attendance, the suspension and expulsion of *learners* from *public schools*, initiation practices, *representative councils of learners*, and *school fees* at *public schools*;**
- **expand the power of the *Provincial Minister* responsible for *education* to determine provincial *education* policy and the power of the Head of the *Western Cape Education Department* to make certain rules;**
- **make provision for the visitation and assessment of *schools* for certain purposes;**
- **regulate anew the establishment and functions of an *education council* for the *province*;**
- **provide for the distinction between special *schools* for *learners* with barriers to learning and special *schools* which provide for *education* with a specialised focus;**
- **authorise the *Provincial Minister* to *prescribe* certain norms and standards regarding basic infrastructure and capacity in *public schools*;**
- **prohibit *dangerous object*s, *illegal drug*s and alcoholic liquor on *school* premises;**
- **prohibit political activities at *schools* during *school* time;**
- **prohibit payment of unauthorised remuneration to certain employees;**
- **provide that certain *educators* shall be deemed to be discharged in certain circumstances;**
- **reduce the time period for the lodging of certain grievances;**
- **expand the power of the said *Provincial Minister* to make *regulations*;**
- **replace certain obsolete expressions;**
- **and to make provision for matters connected therewith.**

BE IT ENACTED by the Provincial Parliament of the Province of the Western Cape, as follows:

Substitution of preamble to Act 12 of 1997

1. The following preamble is substituted for the preamble to the Western Cape Provincial School Education Act, 1997 (the principal Act):

> "WHEREAS the Province of the Western Cape recognises the importance of all *education* in enabling citizens to overcome the imbalances of the past so as to achieve their potential in an increasingly competitive and complex provincial, national and international economy; and
>
> WHEREAS, to this end, it is essential that all *learners* have access to the highest quality of *basic education* that the *province* can provide and which will uphold the principles and values of the *Constitution* of the Republic of South Africa, 1996, particularly the rights of children, while requiring the highest standards of accountability from these *learners*, their *parents, school governing bodies, educators* and *officials*,
>
> BE IT THEREFORE ENACTED by the *Provincial Parliament* of the Province of the Western Cape, as follows:".

Amendment of section 1 of Act 12 of 1997

2. Section 1 of the principal Act is amended—

(a) by the insertion after the definition of ***"authorized person"*** of the following definition:

" ***'basic education'*** means *education* from *grade* R (Reception) to *grade* 12;";

(b) by the deletion in the definition of ***"Constitution"*** of the expression "*(Act 108 of 1996)*";

(c) by the insertion after the definition of ***"Constitution"*** of the following definition:

" ***'dangerous object'*** means—

(a) any explosive material or device;

(b) any firearm or gas weapon;

(c) any article, object or instrument that may be employed to cause bodily harm to a person or damage to property, or to render a person temporarily paralysed or unconscious; or

(d) any object that—

(i) the *National Minister* declares to be a dangerous object under the *South African Schools Act* for the purpose of that Act; or

(ii) the *Provincial Minister* declares by notice in the *Provincial Gazette* to be a dangerous object for the purposes of *this Act*;";

(d) by the substitution for the definition of ***"education council"*** of the following definition:

" ***'Education Council'*** means the Western Cape Education Council established by section 11;";

(e) by the insertion after the definition of ***"educator"*** of the following definition:

" ***'Employment of Educators Act'*** means the Employment of Educators Act, 1998 (Act 76 of 1998);";

(f) by the substitution for the definition of ***"financial head"*** of the following definition:

"***'financial head'*** means the *Provincial Minister* responsible for the financial affairs of the *province*;";

(g) by the insertion after the definition of ***"hostel"*** of the following definition:

" ***'illegal drug'*** means any drug as defined in the Drugs and Drug Trafficking Act, 1992 (Act 140 of 1992), that is used or possessed in contravention of section 4 of that Act;";

(h) by the deletion of the definitions of ***"Legislature"*** and ***"Member of the Executive Council"***;

(i) by the substitution for the definition of ***"National Minister"*** of the following definition:

" ***'National Minister'*** means the Minister **[of Education of]** in the National Government responsible for *basic education*;";

(j) by the deletion of the definition of "***organised teaching profession***";

(k) by the insertion after the definition of "***Provincial Gazette***" of the following definition:

" ***'Provincial Minister'*** means the Provincial Minister responsible for *education* in the *province*;";

(l) by the substitution for the definition of ***"school"*** of the following definition:

"***'school'*** means a *public school* or an *independent school* which **[enrols *learners* in one or more *grades* from *grade* zero to *grade* twelve]** provides *basic education*;";

(m) by the insertion after the definition of ***"school"*** of the following definition:

" ***'school activity'*** means any educational, cultural, sporting, fundraising or social activity of the *school* within or outside the premises of the *school*;";

(n) by the insertion after the definition of ***"school attendance officer"*** of the following definition:

" ***'school fees'*** means school fees contemplated in section 49, and includes any form of contribution of a monetary nature made or paid by a person in relation to the attendance or participation by a *learner* in any programme of a *public school*;";

(o) by the insertion after the definition of ***"secondary school"*** of the following definition:

" ***'South African Schools Act'*** means the South African Schools Act, 1996 (Act 84 of 1996);";

(p) by the substitution for the definition of ***"this Act"*** of the following definition:

" ***'this Act'*** includes the regulations;";

(q) by the substitution for the definition of ***"Western Cape Education Department"*** of the following definition:

" ***'Western Cape Education Department'*** means the provincial department responsible for education in the *province*.".

Amendment of section 3 of Act 12 of 1997

3. Section 3 of the principal Act is amended by the substitution for subsection (1) of the following subsection:

"(1) Subject to the provisions of the *South African Schools Act* **[,1996 (Act 84 of 1996),]** and the *Constitution*, the **[*Member of the Executive Council*]** *Provincial Minister* may, where necessary, from time to time determine the policy which is to be pursued in respect of *education* in *schools* in the *province*, **[within the framework of]** taking into account the following principles, namely that—

(a) every *learner* shall be entitled to **[ordinary]** *basic education* at his or her nearest ordinary *public school*, insofar as it is reasonably practicable;

(b) every *learner* shall be entitled to **[equal]** equitable access to *public schools*;

(c) every *learner* shall have the right to **[mother tongue]** receive *education* in the official language or languages of choice, including the right to take **[his or her mother tongue]** any official language as a subject, insofar as it is reasonably practicable;

(d) **[every *learner* shall have the right to receive religious *education* insofar as it is reasonably practicable; and *(e)*]** *education* shall—

(i) be provided in accordance with the needs, **[ability, aptitude and interest]** abilities, aptitudes and interests of the *learners* and the needs of the country **[, and appropriate guidance shall be available to *learners* as far as it is reasonably practicable.]**;

(ii) be directed towards achieving equitable *education* opportunities and the redress of past *education* inequality;

(iii) promote a culture of respect for teaching and learning in *education* institutions;

(iv) enhance the quality of *education* through monitoring and evaluating delivery and performance and through training *educators* and *education* managers;

(v) ensure broad *public* participation in the development of *education* policy and the representation of role-players in the governance of all aspects of the *education* system.''.

Amendment of section 7 of Act 12 of 1997

4. Section 7 of the principal Act is amended—

(a) by the substitution for subparagraph (ii) of subsection (1)*(g)* of the following subparagraph:

''(ii) the appointment, conduct, discipline, powers, duties and functions of examiners, moderators, invigilators, markers and other persons whose services are necessary in connection with the conducting of those examinations; and'';

(b) by the addition to paragraph *(g)* of subsection (1) of the following subparagraphs:

''(iii) the management and conduct of *school* based assessments; and

(iv) quality assurance of national, provincial or *school* based assessments.''.

Insertion of section 7A in Act 12 of 1997

5. The following section is inserted after section 7 of the principal Act:

''**Compliance with norms and standards**

7A. (1) The *Provincial Minister* shall, in accordance with an implementation protocol contemplated in section 35 of the Intergovernmental Relations Framework Act, 2005 (Act 13 of 2005), ensure compliance with—

(a) norms and standards determined by the *National Minister* in terms of sections 5A, 6 (1), 20 (11), 35 and 48 (1) of the *South African Schools Act*;

(b) minimum outcomes and standards set in terms of section 6A of the *South African Schools Act*; and

(c) performance standards contemplated in item 2 (2) of Schedule 1 to the *Employment of Educators Act*,

(in this section jointly referred to as ''norms and standards'').

(2) The *Provincial Minister* shall ensure that the policy determined by a *governing body* in terms of sections 5 (5) and 6 (2) of the *South African Schools Act*, complies with the norms and standards.

(3) The *Provincial Minister* shall, annually, report to the *National Minister* the extent to which the norms and standards have been complied with or, if they have not been complied with, indicate the measures that will be taken to comply.

(4) Any dispute between the *National Minister* and the *Provincial Minister* in respect of non-compliance with the norms and standards shall—

(a) be dealt with in accordance with the principles of co-operative government referred to in section 41 (1) of the *Constitution* and the provisions of the Intergovernmental Relations Framework Act, 2005; and

(b) whenever necessary, be settled in accordance with Chapter 4 of the Intergovernmental Relations Framework Act, 2005.

(5) The *Head of Department* shall comply with all norms and standards within a specific *public school* year by—

(a) identifying resources with which to comply with the norms and standards;

(b) identifying the risk areas for compliance;

(c) developing a compliance plan for the *province*, in which all norms and standards and the extent of compliance shall be reflected;

(d) developing protocols with the *schools* on how to comply with norms and standards and manage the risk areas; and

(e) reporting to the *Provincial Minister* on the state of compliance and on the measures contemplated in paragraphs *(a)* to *(d)*, before 30 September of each year.

(6) The *Head of Department* shall—

(a) in accordance with the norms and standards contemplated in section 5A of the *South African Schools Act* and section 20B of *this Act* determine the minimum and maximum capacity of a *public school*; and

(b) in respect of each *public school* in the *province*, communicate such determination to the chairperson of the *governing body* and the *principal*, in writing, by not later than 30 September of each year.''.

Substitution of section 9 of Act 12 of 1997

6. The following section is substituted for section 9 of the principal Act:

''**[Inspection] Visitation and assessment of schools and hostels**

9. The *Head of Department* may, either generally or in a specific case, authorize, in writing, a person to **[inspect]** visit and assess a *school* or *hostel* **[, in]**, after consultation with the *principal* of the *school* **[concerned]**, for the purpose of—

(a) evaluating performance in accordance with national and provincial norms and standards;

(b) monitoring compliance with national and provincial norms and standards.''.

Substitution of section 11 of Act 12 of 1997

7. The following section is substituted for section 11 of the principal Act:

''**Establishment and functions of Education Council**

11. (1) There is hereby established an *Education Council* known as the Western Cape Education Council.

(2) The *Education Council* shall—

(a) advise the *Provincial Minister* and the *Western Cape Education Department* in regard to matters relating to *education*, including laws and *regulations*, referred to it by the *Provincial Minister* or that Department or which the *Education Council* wishes to bring to the attention of the *Provincial Minister* or that Department; and

(b) perform such other functions as may be assigned to it by or under *this Act* or any other law.

(3) The *Provincial Minister* may make *regulations* in relation to—

(a) the categories, qualifications and term of office of members of the *Education Council*;

(b) the filling of vacancies and the removal of members;

(c) the appointment and functions of the executive committee of the *Education Council*;

(d) any other matter necessary for the proper management and operation of the *Education Council*.

(4) The *Education Council* shall consist of—

(a) a chairperson and vice-chairperson appointed by the *Provincial Minister*;

(b) the *prescribed* number of persons designated by the *Head of Department* from his or her staff;

(c) the *prescribed* number of persons designated by the *Provincial Minister* out of nominations made in the *prescribed* manner in the various categories referred to in subsection (3)*(a)*.

(5) An act of the *Education Council* shall not be invalid merely by reason of a vacancy on the Council.

(6) A member of the *Education Council* who is not in the full-time employment of the State may be paid, out of moneys appropriated for this purpose by the *Provincial Parliament*, such allowances as the *Provincial Minister* may, with the concurrence of the *financial head*, determine.

(7) The administrative functions of the *Education Council* shall be performed by *officers* of the *Western Cape Education Department*.

(8) The *Education Council* shall determine its own rules governing meetings and procedures at those meetings, subject to the *regulations*.''.

Insertion of sections 12A and 12B in Act 12 of 1997

8. The following sections are inserted after section 12 of the principal Act:

''**Merger of public schools**

12A. (1) Subject to subsection (2), the *Provincial Minister* may, by notice in the *Provincial Gazette*, merge two or more *public schools* into a single *school*.

(2) Before merging two or more *public schools* the *Provincial Minister* shall—

(a) give written notice to the *schools* in question of the intention to merge them;
(b) publish a notice giving the reasons for the proposed merger in one or more newspapers circulating in the area where the *schools* in question are situated;
(c) give the *governing bodies* of the *schools* in question and any other interested persons an opportunity to make representations within a period of not less than 90 days from the date of the notice referred to in paragraph *(b)*;
(d) consider such representations; and
(e) be satisfied that the employers of staff at the *public schools* have complied with their obligations in terms of the applicable labour law.

(3) If one or more of the *schools* that are to be merged in terms of subsection (1) are *public schools* on private property, the *Provincial Minister* shall also—

(a) notify the owner of the private property of the intention to merge the *schools* in question;
(b) consider any contractual obligations in terms of the agreement contemplated in section 14 of the *South African Schools Act*;
(c) renegotiate any obligations in terms of the existing agreement if necessary; and
(d) negotiate a new agreement in terms of section 14 of the *South African Schools Act*, if the single *school* contemplated in subsection (1) is to be situated on private property.

(4) The single *school* contemplated in subsection (1) shall be regarded as a *public school*.

(5) All assets, liabilities, rights and obligations of the *schools* that are merged, shall, subject to the conditions of any donation, bequest or trust contemplated in section 37 (4) of the *South African Schools Act*, vest in the single *school*.

(6) *(a)* The *governing bodies* of the *schools* that are merged shall have a meeting before the merger to constitute a single interim *governing body* comprising of all the members of the *governing bodies* concerned.

(b) The interim *governing body* shall decide on the budget and differences in codes of conduct and *school fees*, as well as any issue that is relevant to the merger or which is *prescribed*, until a new *governing body* is constituted in terms of sections 23 and 28 of the *South African Schools Act*.

(7) The *governing body* of a *public school* to be merged, may appeal to the *National Minister* against the decision as contemplated in subsection (1).

Identification of underperforming public schools

12B. (1) The *Head of Department* shall, annually, from the report contemplated in section 13A (1) *(b)* and from other relevant reports, identify any *public school* that is underperforming in relation to any matter referred to in subsection (2) *(a)*, *(b)* or *(c)*.

(2) The *Head of Department* shall issue a written notice to the *school* contemplated in subsection (1) if satisfied that—

(a) the standard of performance of *learners* is below the standards prescribed by the National Curriculum Statement and is likely to remain so unless the *Head of Department* exercises a power in terms of *this Act*;

(b) there has been a serious breakdown in the way the *school* is managed or governed which is prejudicing, or likely to prejudice, the standards of performance; or

(c) the safety of *learners* or staff is threatened.

(3) The written notice contemplated in subsection (2) shall inform the *school* that it shall—

(a) within 14 days after delivery of the notice, respond to the notice; and

(b) as soon as possible after that response, provide the *Head of Department* with a plan for correcting the situation.

(4) The *Head of Department* shall take all reasonable steps to assist a *school* identified in terms of subsection (1) in addressing the underperformance.

(5) Without limiting the nature and extent of the steps contemplated in subsection (4), the *Head of Department* shall consider—

(a) implementing the incapacity code and procedures for poor work performance referred to in section 16 of the *Employment of Educators Act*;

(b) withdrawing the functions of the *governing body* in terms of section 8 (5) of *this Act*; or

(c) appointing persons in terms of section 25 of the *South African Schools Act*, to perform the functions or specified functions of the *governing body*.

(6) The counselling of the *principal* as contemplated in item 2(5) *(b)* (ii) of Schedule 1 to the *Employment of Educators Act* may include the appointment of an academic mentor or a substitute *principal* to take over the functions and responsibilities of the *principal* for the period determined by the *Head of Department*.

(7) In order to assist the *National Minister* in carrying out his or her duties referred to in section 8 of the National Education Policy Act, 1996 (Act 27 of 1996), the *Provincial Minister* shall report to the *National Minister* within three months after the end of a *school* year on the action taken by the *Head of Department* in regard to an underperforming *public school*.''.

Substitution of section 13 of Act 12 of 1997

9. The following section is substituted for section 13 of the principal Act:

''**Governance and professional management of public schools**

13. (1) Subject to *this Act* and the *South African Schools Act*, the governance of every *public school* is vested in its *governing body* and it may perform only such functions and obligations and exercise only such rights as *prescribed* by those Acts.

(2) A *governing body* stands in a position of trust towards the *school*.

(3) Subject to *this Act* and **[any applicable provincial law]** the *South African Schools Act,* the professional management of a *public school* **[is vested in]** shall be undertaken by the *principal* under the authority of the *Head of Department*.

(4) The *Head of Department* **[must delegate such powers to the *principal* of a *public school* that are required for the effective**

professional management of such *public school*] may close a *public school* temporarily in the case of an emergency if the *Head of Department* believes on reasonable grounds that the lives of *learners* and staff are endangered or that there is a real danger of bodily injury to them or of damage to property.

(5) **[A delegation contemplated in subsection (4), may be withdrawn on reasonable grounds]** When the *Head of Department* decides that a *school* contemplated in subsection (4) should be reopened, the *Head of Department* shall inform the *governing body* and the *principal* of the date on which the *school* shall reopen.

(6) The *principal* or a person designated by the *Head of Department* shall inform the *educators* and *parents* of the date contemplated in subsection (5).

(7) If a new *public school* is provided in terms of section 12 of the *South African Schools Act*, the governance of that *school* shall vest in the *Head of Department* until a *governing body* has been constituted in terms of that Act.''.

Insertion of section 13A in Act 12 of 1997

10. The following section is inserted after section 13 of the principal Act:

''**Functions and responsibilities of principal of public school**

13A. (1) *(a)* The *principal* of a *public school* represents the *Head of Department* in the *governing body* when acting in an official capacity as contemplated in sections 23 (1) *(b)* and 24 (1*) (j)* of the *South African Schools Act*.

(b) The *principal* shall prepare and submit to the *Head of Department* an annual report in respect of—

(i) the academic performance of that *school* in relation to minimum outcomes and standards and procedures for assessment determined by the *National Minister* in terms of section 6A of the *South African Schools Act*; and

(ii) the effective use of available resources.

(c) (i) The *principal* of a *public school* identified by the *Head of Department* in terms of section 12B shall annually, before the beginning of the first *school* term, prepare a plan setting out how academic performance at the *school* will be improved.

(ii) The academic performance improvement plan shall be—

(aa) presented to the *Head of Department* on a date determined by the *Head of Department*; and

(bb) tabled at a *governing body* meeting.

(iii) The *Head of Department* may approve the academic performance improvement plan or return it to the *principal* with such recommendations as may be necessary in the circumstances.

(iv) If the *Head of Department* approves the academic performance improvement plan, the *principal* shall, by 30 June, report to the *Head of Department* and the *governing body* on progress made in implementing that plan.

(v) The *Head of Department* may extend the date contemplated in subparagraph (iv) on good cause shown.

(2) The *principal* shall—

(a) in undertaking the professional management of a *public school* as contemplated in section 13 (3), carry out duties which include, but are not limited to—

(i) the implementation of all the educational programmes and curriculum activities;

(ii) the management of all *educators* and support staff;

(iii) the management of the use of learning support material and other equipment;

(iv) the performance of functions delegated to the *principal* by the *Head of Department* in terms of *this Act*;

(v) the safekeeping of all *school* records; and

(vi) the implementation of policy and legislation;
(b) attend and participate in all meetings of the *governing body*;
(c) provide the *governing body* with a report about the professional management relating to the *public school*;
(d) assist the *governing body* in handling disciplinary matters pertaining to *learners*;
(e) assist the *Head of Department* in handling disciplinary matters pertaining to *educators* and support staff employed by the *Head of Department*;
(f) inform the *governing body* about policy and legislation; and
(g) provide accurate data to the *Head of Department* when requested to do so.

(3) The *principal* shall assist the *governing body* in the performance of its functions and responsibilities, but such assistance or participation may not be in conflict with—
(a) instructions of the *Head of Department*;
(b) legislation or policy;
(c) any obligation towards the *Head of Department*, the *Provincial Minister* or the *National Minister*; or
(d) a provision of the *Employment of Educators Act*, and the Personnel Administration Measures determined in terms thereof.''.

Insertion of sections 20A and 20B in Act 12 of 1997

11. The following sections are inserted after section 20 of the principal Act:

''**Schools for learners with special education needs**

20A. (1) A *public school for learners with special education needs* as contemplated in section 12(3) of the *South African Schools Act* may consist of—
(a) a special *school* to provide *education* to *learners* with barriers to learning; or
(b) a special *school* which provides *education* with a specialised focus.

(2) The *Provincial Minister* may, subject to applicable national norms and standards, *prescribe* by *regulation* admission criteria, funding and governance models for the *schools* contemplated in subsection (1).

Norms and standards for basic infrastructure and capacity in public schools

20B. (1) Subject to any applicable national norms and standards contemplated in section 146 (2) of the *Constitution*, the *Provincial Minister* may, after consultation with the *Education Council*, *prescribe* by *regulation* minimum uniform norms and standards for—
(a) *school* infrastructure;
(b) capacity of a *school* in respect of the number of *learners* a *school* can admit; and
(c) the provision of learning and teaching support material.

(2) When determining policy in terms of sections 5 (5) and 6 (2) of the *South African Schools Act,* a *governing body* must comply with the norms and standards contemplated in subsection (1) and any norms and standards *prescribed* by the *National Minister* under section 5A of the *South African Schools Act*.

(3) A *governing body* must, within a period of 12 months after the *Provincial Minister* has *prescribed* the norms and standards contemplated in subsection (1) or the *National Minister* has *prescribed* the norms and standards contemplated in section 5A of the *South African Schools Act*, review any policy that it has determined in terms of sections 5 (5) and 6 (2) of that Act to ensure that such policy complies with the norms and standards.''.

Insertion of section 21A in Act 12 of 1997

12. The following section is inserted after section 21 of the principal Act:

"**Functions of all governing bodies**

21A. (1) Subject to *this Act* and the *South African Schools Act*, the *governing body* of a *public school* shall—

(a) promote the best interests of the *school* and strive to ensure its development through the provision of quality *education* for all *learners* at the *school*;
(b) adopt a constitution;
(c) develop the mission statement of the *school*;
(d) adopt a code of conduct for *learners* at the *school*;
(e) support the *principal*, *educators* and other staff of the *school* in the performance of their professional functions;
(f) adhere to any actions taken by the *Head of Department* in terms of section 16 of the *Employment of Educators Act* to address the incapacity of a *principal* or *educator* to carry out their duties effectively;
(g) determine times of the *school* day consistent with any applicable conditions of employment of *members of staff* at the *school*;
(h) administer and control the *school's* property, and buildings and grounds occupied by the *school*, including *school hostels*, but the exercise of this power shall not in any manner interfere with or otherwise hamper the implementation of a decision made by the *Provincial Minister* or *Head of Department* in terms of any law or policy;
(i) encourage *parents*, *learners*, *educators* and other staff at the *school* to render voluntary services to the *school*;
(j) recommend to the *Head of Department* the appointment of *educators* at the *school*, subject to the *Employment of Educators Act* and the Labour Relations Act, 1995 (Act 66 of 1995);
(k) recommend to the *Head of Department* the appointment of non-educator staff at the *school*, subject to the Public Service Act, 1994 (Proclamation 103 of 1994), and the Labour Relations Act, 1995;
(l) make the recommendation contemplated in paragraph *(k)* within the time frames contemplated in section 6 (3) *(l)* of the *Employment of Educators Act*;
(m) at the request of the *Head of Department*, allow the reasonable use under fair conditions determined by the *Head of Department* of the facilities of the *school* for educational programmes not conducted by the *school*;
(n) discharge all other functions imposed upon the *governing body* by or under *this Act* or the *South African Schools Act*; and
(o) discharge other functions consistent with the *South African Schools Act*, as determined by the *National Minister* by notice in the *Government Gazette*, or by the *Provincial Minister* by notice in the *Provincial Gazette*.

(2) The *governing body* may allow the reasonable use of the facilities of the *school* for community, social and *school* fund-raising purposes, subject to such reasonable and equitable conditions as the *governing body* may determine, which may include the charging of a fee or tariff which accrues to the *school*.

(3) The *governing body* may join a voluntary association representing *governing bodies* of *public schools*.

(4) Subject to *this Act*, the Labour Relations Act, 1995, and any other applicable law, a *public school* may establish posts for *educators* and employ *educators* additional to the establishment determined by the *Provincial Minister* in terms of section 5 (1) of the *Employment of Educators Act*.

(5) Subject to *this Act*, the Labour Relations Act, 1995, and any other applicable law, a *public school* may establish posts for non-educators and

employ non-educator staff additional to the establishment determined in terms of the Public Service Act, 1994.

(6) An *educator* and a non-educator employed in a post established in terms of subsection (4) or (5) shall comply with the requirements set for employment in *public schools* in terms of *this Act*, the Labour Relations Act, 1995, and any other applicable law.

(7) A *public school* may employ an *educator* in a post established in terms of subsection (4) only if the *educator* is registered as an *educator* with the South African Council of Educators.

(8) The staff contemplated in subsections (4) and (5) shall be employed in compliance with the basic values and principles referred to in section 195 of the *Constitution*, and the factors to be taken into account when making appointments include, but are not limited to—

(a) the ability of the candidate;
(b) the principle of equity;
(c) the need to redress past injustices; and
(d) the need for representivity.

(9) When presenting the annual budget contemplated in section 38 of the *South African Schools Act*, the *governing body* of a *public school* shall provide sufficient details of any posts envisaged in terms of subsections (4) and (5), including the estimated costs relating to the employment of staff in such posts and the manner in which it is proposed that such costs will be met.

(10) Despite section 60 of the *South African Schools Act*, the State is not liable for any act or omission by the *public school* relating to its contractual responsibility as the employer in respect of staff employed in terms of subsections (4) and (5).

(11) Subject to any applicable national norms and standards determined by the *National Minister* in terms of section 20(11) of the *South African Schools Act*, the *Provincial Minister* may determine norms and standards by notice in the *Provincial Gazette* regarding the funds used for the employment of staff referred to in subsections (4) and (5), but such norms and standards may not be interpreted so as to make the State a joint employer of such staff.''.

Insertion of section 26A in Act 12 of 1997

13. The following section is inserted after section 26 of the principal Act:

''**Code of conduct of governing body**

26A. (1) The *Provincial Minister* shall, by notice in the *Provincial Gazette*, determine a code of conduct for the members of the *governing body* of a *public school* after consultation with associations of *governing bodies* in the *province*, if applicable.

(2) The code of conduct referred to in subsection (1) shall be aimed at establishing a disciplined and purposeful *school* environment dedicated to the improvement and maintenance of a quality governance structure at a *public school*.

(3) All members of a *governing body* shall adhere to the code of conduct.

(4) The code of conduct shall contain provisions of due process, and safeguarding the interests of the members of the *governing body* in disciplinary proceedings.

(5) The *Head of Department* may suspend or terminate the membership of a *governing body* member for a breach of the code of conduct after due process.

(6) A member of a *governing body* may appeal to the *Provincial Minister* against a decision of the *Head of Department* to suspend or terminate the membership of a *governing body* member.''.

Insertion of section 27A of Act 12 of 1997

14. The following section is inserted after section 27 of the principal Act:

"**Admission age to independent school**

27A. (1) The admission age of a *learner* to an *independent school* to—

(a) *grade* R is age four turning five by 30 June in the year of admission;

(b) *grade* 1 is age five turning six by 30 June in the year of admission.

(2) An *independent school* may admit a *learner* who is under the age contemplated in subsection (1) if—

(a) good cause is shown to the *Head of Department*; and

(b) the *learner* complies with the criteria contemplated by section 45A *(c)* of the *South African Schools Act*.

(3) For the purpose of subsection (2) *(a)*, good cause shown means that—

(a) it can be shown that exceptional circumstances exist which necessitate the admission of an underage *learner* because admission would be in the *learner's* best interest; and

(b) the refusal to admit that *learner* would be severely detrimental to the *learner's* development.".

Substitution of section 41 of Act 12 of 1997

15. The following section is substituted for section 41 of the principal Act:

"**Admission to public schools**

41. (1) A *public school* shall admit *learners* and serve their educational requirements without unfairly discriminating in any way.

(2) The *governing body* of a *public school* may not administer any test related to the admission of a *learner* to a *public school* or direct or authorise the *principal* of the *school* or any other person to administer such a test.

(3) No *learner* may be refused admission to a *public school* on the grounds that the *learner's parent*—

(a) is unable to pay or has not paid the *school fees* determined under section 39 of the *South African Schools Act*;

(b) does not subscribe to the mission statement of the *school*; or

(c) has refused to enter into a contract in terms of which the *parent* waives any claim for damages arising out of the *education* of the *learner*.

(4) *(a)* The admission age of a *learner* to a *public school* to—

(i) *grade* R is age four turning five by 30 June in the year of admission;

(ii) *grade* 1 is age five turning six by 30 June in the year of admission.

(b) Subject to the availability of suitable *school* places and other educational resources, the *Head of Department* may admit a *learner* who is under the age contemplated in paragraph *(a)* if—

(i) good cause is shown to the *Head of Department*; and

(ii) the *learner* complies with the criteria contemplated by section 5(4)*(c)* of the *South African Schools Act*.

(c) For the purpose of paragraph *(b)* (i), good cause shown means that—

(i) it can be shown that exceptional circumstances exist which necessitate the admission of an underage *learner* because admission would be in the *learner's* interest; and

(ii) the refusal to admit that *learner* would be severely detrimental to the *learner's* development.

(5) Subject to *this Act* and the *South African Schools Act*, the admission policy of a *public school* is determined by the *governing body* of the *school*.

(6) An application for the admission of a *learner* to a *public school* shall be made to the *Western Cape Education Department* in a manner determined by the *Head of Department*.

(7) If an application in terms of subsection (6) is refused, the *Head of Department* shall inform the *parent* in writing of the refusal and the reason therefor.

(8) Any *learner* or *parent* of a *learner* who has been refused admission to a *public school* may appeal against the decision to the *Provincial Minister*.''.

Substitution of section 42 of Act 12 of 1997

16. The following section is substituted for section 42 of the principal Act:

''**Compulsory school attendance**

42. (1) Subject to the *South African Schools Act*, every *parent* shall cause every *learner* for whom he or she is responsible to attend a *school* from the first *school* day of the year in which the *learner* reaches the age of seven years until the last *school* day of the year in which the *learner* reaches the age of fifteen years or the ninth *grade*, whichever occurs first.

(2) The *Provincial Minister* shall ensure that there are enough *school* places so that every child who lives in the *province* can attend *school* as required by subsection (1).

(3) If the *Provincial Minister* cannot comply with subsection (2) because of a lack of capacity existing at the date of commencement of the Western Cape Provincial School Education Amendment Act, 2010, he or she shall take steps to remedy any such lack of capacity as soon as possible and shall make an annual report to the *National Minister* on the progress achieved in doing so.

(4) If a *learner* who is subject to compulsory attendance in terms of subsection (1) is not enrolled at or fails to attend a *school*, the *Head of Department* may—

(a) investigate the circumstances of the *learner's* absence from *school*;
(b) take appropriate measures to remedy the situation; and
(c) failing such a remedy, issue a written notice to the *parent* of the *learner* requiring compliance with subsection (1).

(5) Subject to the *South African Schools Act*, and any other applicable law—

(a) any *parent* who, without just cause and after a written notice from the *Head of Department*, fails to comply with subsection (1), is guilty of an offence and liable on conviction to a fine or to imprisonment for a period not exceeding six months;
(b) any other person who, without just cause, prevents a *learner* who is subject to compulsory attendance from attending a *school*, is guilty of an offence and liable on conviction to a fine or to imprisonment for a period not exceeding six months.''.

Amendment of section 43 of Act 12 of 1997

17. Section 43 of the principal Act is amended by the substitution for subsection (1) of the following subsection:

''(1) The *Head of Department* may, on receipt of a written application**,** either entirely or for such period and on such conditions as he or she may determine, exempt a *learner* in writing entirely, partially or conditionally from *compulsory school attendance* introduced under section 42 if it is in the best interests of the *learner*.''.

Amendment of section 45 of Act 12 of 1997

18. Section 45 of the principal Act is amended by the substitution for subsection (2) of the following subsections:

''(2) A *governing body* may, on reasonable grounds and as a precautionary measure, suspend a *learner* who is suspected of serious

misconduct from attending *school*, but may only enforce the suspension after the *learner* has been granted a reasonable opportunity to make representations to it in relation to the suspension.

(3) A *governing body* shall conduct disciplinary proceedings in the manner contemplated in section 8 of the *South African Schools Act* against a *learner* within seven *school* days after the suspension of the *learner*.

(4) If disciplinary proceedings are not conducted within seven *school* days after the suspension of a *learner*, the *governing body* shall obtain the approval of the *Head of Department* for the continuation of the suspension of the *learner*.

(5) A *governing body* may, if a *learner* is found guilty of serious misconduct during the disciplinary proceedings contemplated in section 8 of the *South African Schools Act*—

(a) impose the suspension of the *learner* for a period not longer than seven *school* days or any other sanction contemplated in the code of conduct of the *public school*; or

(b) make a recommendation to the *Head of Department* to expel the *learner* from the *public school*.

(6) The *Head of Department* shall consider the recommendation by the *governing body* referred to in subsection (5) *(b)* and shall decide whether or not to expel a *learner* within 14 days of receiving the recommendation.

(7) A *governing body* may suspend or extend the suspension of a *learner* for a period not longer than 14 *school* days pending the decision by the *Head of Department* whether or not to expel the *learner* from the *public school*.

(8) A *learner* at a *public school* may be expelled only—

(a) by the *Head of Department*; and

(b) if found guilty of serious misconduct after disciplinary proceedings contemplated in section 8 of the *South African Schools Act* were conducted.

(9) The *Provincial Minister* shall determine by notice in the *Provincial Gazette*—

(a) the behaviour by a *learner* at a *public school* which may constitute serious misconduct;

(b) disciplinary proceedings to be followed in such cases;

(c) provisions of due process safeguarding the interests of the *learner* and any other party involved in disciplinary proceedings.

(10) A *learner* or the *parent* of a *learner* who has been expelled from a *public school* may appeal against the decision of the *Head of Department* to the *Provincial Minister* within 14 *school* days of receiving the notice of expulsion.

(11) If a *learner* who is subject to compulsory attendance in terms of section 42(1) is expelled from a *public school*, the *Head of Department* shall make an alternative arrangement for his or her placement at a *public school*.

(12) A *learner* who has appealed in the manner contemplated in subsection (10) shall, pending the outcome of the appeal, be given access to *education* in the manner determined by the *Head of Department*.

(13) The *Head of Department*, in determining the manner of attendance contemplated in subsection (12)—

(a) shall take reasonable measures to protect the rights of other *learners* and *educators* at the *public school*; and

(b) may consider an alternative method of providing *education* to the *learner* contemplated in subsection (12).

(14) If the *Head of Department* decides not to expel a *learner* as contemplated in subsection (8), the *Head of Department* may, after consultation with the *governing body*, impose a suitable sanction on the *learner*.

(15) If the *Head of Department* decides not to impose a sanction on the *learner*, the *Head of Department* shall refer the matter back to the

governing body for an alternative sanction, other than expulsion, in terms of the code of conduct contemplated in subsection (1).

(16) The *governing body* shall implement the sanction contemplated in subsection (14).".

Insertion of section 45A in Act 12 of 1997

19. The following section is inserted after section 45 of the principal Act:

"**Prohibition of dangerous objects, illegal drugs and alcoholic liquor on school premises**

45A. (1) Unless authorised by the principal for legitimate educational purposes, no person may bring any *dangerous object*, alcoholic liquor or *illegal drug* onto *school* premises or have in his or her possession any *dangerous object*, alcoholic liquor or *illegal drug* on *school* premises or during any *school activity*.

(2) The *principal* or his or her delegate may—

(a) search any *learner*, or the property of any *learner*, for any *dangerous object*, alcoholic liquor or *illegal drug*, if the *principal* reasonably suspects the presence of a *dangerous object*, alcoholic liquor or *illegal drug* on the *school* premises or during a *school activity*; and
(b) seize any *dangerous object*, alcoholic liquor or *illegal drug*, found during the search.

(3) A person conducting a search contemplated in subsection (2) shall do so in a manner that is reasonable and proportional to the aims and objects of the search.

(4) Where a search contemplated in subsection (3) entails the body search of any *learner*, the person searching the learner—

(a) may not require the learner to remove any clothing other than outer clothing;
(b) shall be of the same gender as the *learner*; and
(c) may carry out the search only in the presence of another *member of staff* who is also of the same gender as the *learner*.

(5) If, as a result of a search or as a result of reliable information received, or for any other reason, the *principal* has good reason to believe that any *dangerous object,* alcoholic liquor or *illegal drug* is concealed on the body or person of a particular *learner*, the *principal* may request a member of the South African Police Service to conduct a more extensive search of that *learner's* person, which may entail the removal of clothing.

(6) Any *dangerous object*, alcoholic liquor or *illegal drug* that has been seized shall be—

(a) clearly and correctly labelled with full particulars, including—
   (i) where it was found and, if applicable, the name of the *learner* in whose possession it was found;
   (ii) the time and date of search and seizure;
   (iii) an incident reference number;
   (iv) the name of the person who conducted the search;
   (v) the name of the *member of staff* in whose presence the search was conducted, where applicable; and
   (vi) any other details that may be necessary to identify the item and incident;
(b) recorded in the *school* record book; and
(c) handed over to a member of the South African Police Service immediately to dispose of it in terms of section 31 of the Criminal Procedure Act, 1977 (Act 51 of 1977).

(7) If the police cannot collect the *dangerous object*, alcoholic liquor or *illegal drug* from the *school* immediately, the *principal* or his or her delegate shall:

(a) take the *dangerous object*, alcoholic liquor or *illegal drug* to the nearest police station; and

(b) hand the *dangerous object*, *illegal drug* or alcoholic liquor over to the police to dispose of it in terms of section 31 of the Criminal Procedure Act, 1977.

(8) The police officer who receives the *dangerous object*, alcoholic liquor or *illegal drug* shall issue an official receipt for it to the *principal* or delegate.

(9) The *principal* or his or her delegate may administer a urine or other non-invasive test to any *learner* if the *principal* has reasonable ground for suspecting that the *learner*—

(a) is in possession of or using alcoholic liquor or *illegal drugs*; or

(b) is under the influence of alcoholic liquor or *illegal drugs*,

during *school* hours or at a *school activity*.

(10) A *learner* contemplated in subsection (9) may be subjected to a urine or other non-invasive test for alcoholic liquor or *illegal drug*s only if—

(a) the test is conducted by a person of the same gender as the *learner*;

(b) it is done in a private area;

(c) one adult witness, of the same gender as the *learner*, is present;

(d) the sample is clearly and correctly labelled with full particulars as contemplated in subsection (6), with the necessary changes; and

(e) a device contemplated in section 8A(11) of the *South African Schools Act* is used.

(11) The *principal* or his or her delegate shall—

(a) within one working day, if practicable, inform the *parent* of the *learner* concerned that a test or search and seizure was done in respect of the *learner*; and

(b) inform the *learner* and *parent* of the result of the test immediately after it becomes available.

(12) A person who exercises a power under this section may use such force as is reasonable in the circumstances for exercising that power.

(13) A *learner* may be subjected to disciplinary proceedings if—

(a) the *learner* is in possession of a *dangerous object*, alcoholic liquor or an *illegal drug* during *school* hours or at a *school activity*; or

(b) the *learner* tested positive for alcoholic liquor or an *illegal drug* in the circumstances described in subsection (10).

(14) Any disciplinary proceedings in respect of a *learner* shall be conducted in terms of the code of conduct contemplated in section 45(1).

Insertion of sections 46A and 46B in Act 12 of 1997

20. The following sections are inserted after section 46 of the principal Act:

"**Prohibition of initiation practices**

46A. (1) A person may not conduct or participate in any initiation practices against a *learner* at a *school*.

(2) *(a)* Any person who contravenes subsection (1) is guilty of misconduct and disciplinary action shall be instituted against such a person in accordance with the applicable code of conduct, contemplated in section 26A or 45(1) of *this Act* or contained in Schedule 2 to the *Employment of Educators Act*.

(b) In addition to paragraph *(a)*, a *learner* may institute civil action against a person or a group who manipulated and forced that *learner* to conduct or participate in any initiation practices.

(3) For the purposes of *this Act*, 'initiation practices' means any act which in the process of initiation, admission into, or affiliation with, or as condition for continued membership of, a *school*, a group, intramural or extramural activities, interschools sports team, or organisation—

(a) endangers the mental or physical health or safety of a person;

(b) undermines the intrinsic worth of human beings by treating some as inferior to others;

(c) subjects individuals to humiliating or violent acts which undermine the constitutional guarantee to dignity in the Bill of Rights;

(d) undermines the fundamental rights and values that underpin the *Constitution*;
(e) impedes the development of a true democratic culture that entitles an individual to be treated as worthy of respect and concern; or
(f) destroys public or private property.

Prohibition of political activities during school time

46B. (1) *School* time shall be used for educational activities only.

(2) No person may conduct party political activities on *school* premises during *school* time, including—
(a) campaigning;
(b) conducting a rally;
(c) distributing party political literature; and
(d) hanging of posters.

(3) A *governing body* or *principal* may not allow a political party or a member of such a party to conduct party political activities at a *school* during *school* time.

(4) A *school* may not allow the display of material of a party political nature within the premises of the *school*, other than as part of the prescribed curriculum.

(5) For the purposes of this section, '*school* time' means the times of the *school* day determined by the *governing body* under section 21A (1) *(g)*, and any other time during which curricular or extra-curricular activities are taking place on the *school* premises.

(6) If a *governing body* allows the premises of a *school* to be used by a political party, it must do so in accordance with the *Constitution* and *this Act*.".

Substitution of section 48 of Act 12 of 1997

21. The following section is substituted for section 48 of the principal Act:

"**Representative council of learners**

48. (1) A *representative council of learners* at the *school* shall be established at every *public school* enrolling *learners* in the eighth *grade* or higher, and that council is the only recognised and legitimate representative *learner* body at the *school*.

(2) Subject to policy made in terms of section 3 (4) *(g)* of the National Education Policy Act, 1996 (Act 27 of 1996), the *Provincial Minister* shall, by notice in the *Provincial Gazette*, determine the functions and the procedures for the establishment and election of *representative councils of learners*.

(3) The *Provincial Minister* may, by notice in the *Provincial Gazette*, exempt a *public school* for *learners with special education needs* from complying with subsection (1) if it is not practically possible for a *representative council of learners* to be established at the *school*.".

Substitution of section 49 of Act 12 of 1997

22. The following section is substituted for section 49 of the principal Act:

"**School fees at public schools**

49. (1) Subject to the *South African Schools Act, school fees* may be determined and charged at a *public school* only if a resolution to do so has been adopted by a majority of *parents* attending the meeting referred to in section 38 (2) of that Act.

(2) A resolution contemplated in subsection (1) shall provide for—
(a) the amount of *school fees* to be charged;
(b) equitable criteria and procedures for the total, partial or conditional exemption of *parents* who are unable to pay *school fees*; and
(c) a *school* budget that reflects the estimated cumulative effect of—
(i) the established trends of non-payment of *school fees*; and

(ii) the total, partial or conditional exemptions granted to *parents* in terms of the regulations contemplated in section 39 (4) of the *South African Schools Act*.

(3) The *governing body* shall implement a resolution adopted at the meeting contemplated in subsection (1).

(4) A *public school* may not charge any registration, administration or other fee, except *school fees* as defined in section 1.

(5) A *public school* may not charge a *parent* of a *learner* different *school fees* based on a curriculum or an extramural curriculum within the same *grade*.

(6) The *Provincial Minister* shall identify and compile a list of all the *schools* contemplated in section 39(7) of the *South African Schools Act*, within the *province*.

(7) The *schools* contemplated in section 39(7) of the *South African Schools Act* may, despite that section, charge *school fees* if they receive less than the no fee threshold referred to in section 39(8) of the *South African Schools Act* from the *Western Cape Education Department*.

(8) The right of the *school* to charge *school fees* in terms of subsection (7) is limited to an amount equal to the sum obtained if the actual amount received from the State is deducted from the no fee threshold.''.

Insertion of section 51A in Act 12 of 1997

23. The following section is inserted after section 51 of the principal Act:

''**Prohibition of payment of unauthorised remuneration, or giving of financial benefit or benefit in kind to certain employees**

51A. (1) Subject to subsection (2), a *governing body* may not pay or give to a state employee employed in terms of the *Employment of Educators Act* or the Public Service Act, 1994, any unauthorised—

(a) remuneration;

(b) other financial benefit; or

(c) benefit in kind.

(2) A *governing body* may apply to the *Head of Department* for approval to pay a state employee any payment contemplated in subsection (1).

(3) Such an application shall be lodged in writing in the office of the *Head of Department* and shall state—

(a) full details of the nature and extent of the payment;

(b) the process and resources that will be used to compensate or remunerate the state employee; and

(c) the extent of compliance with section 21A (5) to (9).

(4) The *governing body* shall make the application contemplated in subsection (2) at least four months prior to the finalisation of the *school*'s budget.

(5) Despite subsection (1), a *governing body* may pay travel and subsistence expenses relating to official *school activities*, but such expenses may not be greater than those that would be payable to a public servant in similar circumstances.

(6) The *Head of Department* shall not unreasonably refuse an application contemplated in subsection (2).

(7) In considering the application, the *Head of Department* shall take into account—

(a) the implications for the employer in terms of the employment contract and labour law;

(b) whether the service concerned in the application will interfere with the normal service delivery of the employee;

(c) whether the service concerned in the application has already been paid for by the employer; and

(d) whether the additional remuneration, other benefits or benefits in kind support the core activities and functions of the *school*.

(8) The payment contemplated in subsection (1) shall be reflected in the *school's* budget, as presented to the general meeting of *parents* as contemplated in section 38 (2) of the *South African Schools Act*.

(9) If a *governing body* pays remuneration or gives any financial benefit or benefit in kind contemplated in subsection (1) to an employee without prior approval of the *Head of Department*, the amount of money paid or benefit given shall be recovered by the *Head of Department* on behalf of the *school* from members of the *governing body* who supported that decision, excluding a member of the *governing body* who is a minor.

(10) A *governing body* may appeal to the *Provincial Minister* against—

(a) the refusal by the *Head of Department* of an application contemplated in subsection (2); or

(b) the failure of the *Head of Department* to provide a decision on an application contemplated in subsection (2) within three months after the lodging of the application in the office of the *Head of Department.*''.

Insertion of sections 54A, 54B, 54C and 54D in Act 12 of 1997

24. The following sections are inserted after section 54 of the principal Act:

''**Application of section 14 of the Employment of Educators Act in respect of temporary educators and educators employed on contract**

54A. Section 14 of the *Employment of Educators Act* applies, with the necessary changes required by the context, to *educators* appointed to temporary posts, *educators* appointed on a fixed term contract and *educators* on probation.

Deemed discharge of educator

54B. (1) If an *educator*, whether appointed permanently, or in a temporary post or on probation, resigns after being served with disciplinary charges but before the disciplinary proceedings have been completed, the *educator* shall be deemed to have been discharged on account of such disciplinary charges for the purposes of seeking future employment as an *educator* or as an employee in the public service.

(2) The failure to disclose the fact of such disciplinary charges and of the resignation prior to the completion of the disciplinary proceedings in an application for appointment as an *educator* or to the *Western Cape Education Department* constitutes a ground for discharge.

(3) If the *Head of Department* is considering not appointing an *educator* because of the deemed discharge under subsection (1), the *Head of Department* shall request written submissions from the *educator* in the *prescribed* manner, and may initiate any process as may be *prescribed*, before deciding on the appointment.

Time period for lodging grievances concerning appointment or promotion

54C. Notwithstanding item 3.1*(b)*(i) of the Personnel Administrative Measures, grievances concerning the appointment or promotion of an *educator* or officer of the *Western Cape Education Department* made by the *Head of Department* shall be lodged within 30 days of receipt of notification of the decision concerned.

Disputes arising from section 54A or 54B

54D. Subject to the Labour Relations Act, 1995 (Act 66 of 1995), the Education Labour Relations Council has jurisdiction to hear and determine any dispute arising out of section 54A or 54B. The rules of the Education Labour Relations Council with regard to the referral and determination of alleged unfair dismissal disputes, with such changes as may be required by the context, apply equally with regard to such disputes.''.

Amendment of section 55 of Act 12 of 1997

25. Section 55 of the principal Act is amended by the substitution for paragraph *(i)* of subsection (1) of the following paragraph:

"*(i)* a person or persons from **[organised teachers organisations]** a trade union which is a member of the Education Labour Relations Council, who, for purposes of meeting with *educators*, have been granted approval by the *principal*.".

Amendment of section 63 of Act 12 of 1997

26. Section 63 of the principal Act is amended—

(a) by the substitution in subsection (1) for the words preceding paragraph *(a)* of the following words:

"The **[*Member of the Executive Council*]** *Provincial Minister* may make *regulations* which are not inconsistent with any law, and, where applicable, subject to any national norms and standards contemplated in section 146(2) of the *Constitution*, as to—"; and

(b) by the insertion after paragraph *(c)* of subsection (1) of the following paragraphs:

"*(cA)* effective performance evaluation of *schools*, *educators* and *learners*;

(cB) performance agreements between the *Head of Department* and *principals,* deputy *principals* and office based *educators*;

(cC) minimum teaching hours per *school* week and *school* day;

(cD) the declaration of personal interest of members of *governing bodies* in the procurement of goods and services for *schools*;

(cE) disciplining, suspension and expulsion of *learners*;

(cF) norms and standards for basic infrastructure and capacity in *public schools*;

(cG) the visitation and assessment of *schools*;

(cH) the issuing by the *Head of Department* of performance indicators binding on all *schools*;".

Substitution of certain expressions in Act 12 of 1997

27. The principal Act is amended by the substitution for the expressions in the first column of the Schedule of the expressions in the second column.

Short title and commencement

28. This Act is called the Western Cape Provincial School Education Amendment Act, 2010, and comes into effect on a date set by the Premier by proclamation in the *Provincial Gazette*.

SCHEDULE (Section 27)

Educators' Employment Act, 1994 (Proclamation 138 of 1994)	*Employment of Educators Act*
Member of the Executive Council	*Provincial Minister*
Legislature	*Provincial Parliament*
South African Schools Act, 1996 (Act 84 of 1996)	*South African Schools Act*

MEMORANDUM ON THE OBJECTS OF THE WESTERN CAPE PROVINCIAL SCHOOL EDUCATION AMENDMENT BILL, 2010

1. BACKGROUND

On 19 June 2009 the Honourable Provincial Minister for Education announced in the Western Cape Provincial Parliament the review of the Western Cape Provincial School Education Act, 1997 (Act 12 of 1997) (the WCPSEA) as a strategic priority for the Western Cape Education Department.

The Western Cape Provincial School Education Amendment Bill, 2010 (the Amendment Bill) proposes to amend the WCPSEA so as to align it with developments in the education landscape, and to ensure that systems of learning and excellence in education are put in place in a manner which respects, protects, promotes and fulfills the right to basic education enshrined in section 29(1) of the Constitution.

The Amendment Bill seeks to amend the WCPSEA so as to make certain technical and substantive adjustments, to clarify matters and to insert certain provisions to cover matters which are not provided for by the existing provisions of the Act.

The Amendment Bill furthermore seeks to consolidate and align the WCPSEA with the provisions of the South African Schools Act, 1996 (Act 84 of 1996).

2. OBJECTS OF THE BILL

2.1 Clause 1 provides for the amendment of the preamble to the WCPSEA so as to capture the spirit, nature and purport of the Amendment Bill within the context of a globalised environment, affording all learners access to the highest quality of basic education.

2.2 Clause 2 provides for the insertion of a number of definitions and seeks to amend certain other definitions.

2.3 Clause 3 seeks to amend section 3 of the WCPSEA so as to increase the Provincial Minister's policy-making powers, provide for better standards of performance by educators, learners, moderators and supervisors, better monitoring and assessment of performance to ensure accountability, efficiency and increased effectiveness.

2.4 Clause 4 seeks to amend section 7 of the WCPSEA by including the management and conduct of school-based assessments and the quality assurance thereof, and it includes markers as a category of persons in respect of whom the Head of Department may make rules.

2.5 Clause 5 seeks to insert a new section 7A to require the Provincial Minister and the Head of Department to ensure compliance with and implementation of the national norms and standards.

2.6 Clause 6 seeks to amend section 9 of the WCPSEA to provide for access by the employer and employer's nominees, including outside agencies, to schools, to visit and assess performance and professional management of the school.

2.7 Clause 7 seeks to amend section 11 of the WCPSEA in relation to the composition of the Education Council.

2.8 Clause 8 seeks to insert a new section 12A which provides for the merger of two or more public schools and sets out procedures and processes to be followed for such mergers. A new section 12B is inserted which provides for the identification of underperforming schools, and the procedures to be followed in addressing the underperformance by those schools.

2.9 Clause 9 seeks to amend section 13 of the WCPSEA to provide for the professional management of a public school to be undertaken by the principal under the authority of the Head of Department.

2.10 Clause 10 seeks to insert a new section 13A to provide for functions and responsibilities of a principal of a public school.

2.11 Clause 11 seeks to insert sections 20A and 20B. Section 20A distinguishes between special schools for learners with barriers to learning and special schools which provide education with a specialised focus or in any other key identified focus area. Section 20B provides for norms and standards for basic infrastructure, capacity in public schools, and the provisioning of learning and teaching support material.

2.12 Clause 12 seeks to insert a new section 21A which provides for the functions of a governing body of a public school.

2.13 Clause 13 provides for the insertion of section 26A which provides for the determination of a code of conduct for members of the governing body.

2.14 Clause 14 provides for the insertion of section 27A which provides for the admission age to independent schools and exemptions thereto.

2.15 Clause 15 seeks to amend section 41 and provides for the admission criteria for learners to public schools.

2.16 Clause 16 seeks to amend section 42 of the WCPSEA in respect of compulsory school attendance.

2.17 Clause 17 seeks to amend section 43 of the WCPSEA so as to provide for entire, partial or conditional exemption from compulsory school attendance if it is in the best interests of the learner.

2.18 Clause 18 seeks to amend section 45 so as to provide for the suspension and expulsion procedures of learners from a public school.

2.19 Clause 19 seeks to insert section 45A which provides for the prohibition of dangerous objects, illegal drugs and alcoholic liquor on school premises or during any school activity or event. It also provides for the authorisation of search and seizure procedures, and for drug and alcohol testing.

2.20 Clause 20 seeks to insert sections 46A and 46B. Section 46A provides for the prohibition of initiation practices in public schools. Section 46B prohibits political activities during school hours on school premises.

2.21 Clause 21 seeks to amend section 48 of the WCPSEA by providing for the establishment of representative councils of learners, the functions and procedures for the establishment and election of representative councils of learners, and exemptions from establishing representative councils of learners.

2.22 Clause 22 seeks to amend section 49 of the WCPSEA by providing that public schools determine and charge school fees subject to a resolution adopted by the majority of parents of learners.

2.23 Clause 23 seeks to insert section 51A which provides for the prohibition of payment of unauthorised remuneration or giving of a financial benefit or benefit in kind to state employees by the school governing body subject to approval by the Head of Department.

2.24 Clause 24 seeks to insert sections 54A, 54B, 54C and 54D. Section 54A provides for the application of section 14 of the Employment of Educators Act to apply to educators in temporary posts, educators on fixed-term contracts, and educators on probation. Section 54B provides for the conditions under which an educator is deemed to be discharged from service. This provision will apply to educators in temporary posts, educators on fixed-term contracts, and educators on probation. Section 54C provides for a time period for lodging a grievance concerning the appointment or promotion of an educator or state employee. Section 54D provides for a mechanism for the resolution of disputes arising from the application of sections 54A and 54B.

2.25 Clause 25 seeks to amend section 55 of the WCPSEA by replacing the reference to organised teacher's organisations with reference to a trade union which must be a member of the Education Labour Relations Council.

2.26 Clause 26 seeks to amend section 63 of the WCPSEA in respect of matters that the Provincial Minister may make regulations on.

2.27 Clause 27 seeks to substitute certain expressions in the WCPSEA so as to align these expressions with the Constitution of the Western Cape, 1997, and relevant national legislation.

3. CONSULTATIONS

3.1 The Provincial Principals' Forum and South African Principals' Association (SAPA);

3.2 School Governing Body Associations (SGBAs);

3.3 Educator Unions;

3.4 Deans of Education at Higher Education Institutions and Education Policy Specialists at Higher Education Institutions;

3.5 Western Cape Education Department; and

3.6 Chief Directorate: Legal Services.

4. FINANCIAL IMPLICATIONS FOR THE STATE

None.

5. LEGISLATIVE COMPETENCE

The Provincial Minister responsible for education in the Western Cape is satisfied that all the provisions in the Amendment Bill fall within the Province's legislative competence.

ALGEMENE VERDUIDELIKENDE NOTA:

[ ]	Woorde in vetdruk tussen vierkantige hakies dui weglatings uit bestaande wetsvoorskrifte aan.
______	Woorde wat met 'n aaneenlopende streep onderstreep is, dui invoegings in bestaande wetsvoorskrifte aan.

WETSONTWERP

Om die Wes-Kaapse Provinsiale Wet op Skoolonderwys, 1997, te wysig ten einde—

- **die Wet in ooreenstemming te bring met die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996), betreffende woordomskrywings, voldoening aan norme en standaarde, die samesmelting van *openbare skole,* onderpresterende *openbare skole,* die beheer en professionele bestuur van *openbare skole,* die funksies en verantwoordelikhede van *prinsipale* van *openbare skole,* die funksies van *beheerliggame* en die toewysing van daardie funksies, 'n gedragskode vir die lede van *beheerliggame*, die toelatingsouderdom van *leerders* tot *onafhanklike skole*, toelating van *leerders* tot *openbare skole*, *verpligte skoolbywoning* en vrystelling van sodanige bywoning, die skorsing en uitsetting van *leerders* uit *openbare skole*, inisiasiepraktyke, *verteenwoordigende rade van leerders*, en *skoolgeld* by *openbare skole*;**
- **die mag van die *Provinsiale Minister* verantwoordelik vir *onderwys* om provinsiale onderwysbeleid te bepaal en die mag van die Hoof van die *Wes-Kaapse Onderwysdepartement* om sekere reëls neer te lê, uit te brei;**
- **voorsiening te maak vir die besoek van *skole* vir bepaalde doeleindes;**
- **opnuut die stigting en funksies van 'n *onderwysraad* vir die *provinsie* te reguleer;**
- **voorsiening te maak vir die onderskeid tussen spesiale *skole* vir *leerders* met leerhindernisse en spesiale *skole* wat vir onderrig met 'n gespesialiseerde fokus voorsiening maak;**
- **die *Provinsiale Minister* te magtig om bepaalde norme en standaarde aangaande basiese infrastruktuur en kapasiteit in *openbare skole* voor te skryf;**
- **'n verbod te plaas op *gevaarlike voorwerpe, onwettige dwelms* en alkoholiese drank op skoolterreine;**
- **'n verbod te plaas op politieke aktiwiteite by *skole* gedurende skooltyd;**
- **'n verbod te plaas op die betaling van ongemagtigde vergoeding aan sekere werknemers;**
- **voorsiening daarvoor te maak dat bepaalde *opvoeders* geag sal word ontslaan te wees in sekere omstandighede;**
- **die tydperk vir die indiening van bepaalde griewe te verkort;**
- **die mag uit te brei van die gemelde *Provinsiale Minister* om *regulasies* te maak;**
- **bepaalde verouderde uitdrukkings te vervang;**
- **en om voorsiening vir verwante sake te maak.**

DAAR WORD BEPAAL deur die Provinsiale Parlement van die Provinsie Wes-Kaap, soos volg:

Vervanging van aanhef tot Wet 12 van 1997

1. Die volgende aanhef vervang die aanhef tot die Wes-Kaapse Provinsiale Wet op Skoolonderwys, 1997 (die Hoofwet):

> ‘‘NADEMAAL die Provinsie Wes-Kaap die belangrikheid erken van alle *onderwys* om burgers in staat te stel om die ongelykhede van die verlede te oorkom ten einde hul potensiaal in ’n toenemend mededingende en komplekse provinsiale, nasionale en internasionale ekonomie te verwesenlik; en
>
> NADEMAAL dit vir hierdie doel noodsaaklik is dat alle *leerders* toegang moet hê tot die hoogste gehalte van *basiese onderwys* wat die *provinsie* kan voorsien en wat die beginsels en waardes van die *Grondwet* van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, veral die regte van kinders, sal handhaaf terwyl die hoogste standaarde van verantwoordbaarheid van hierdie *leerders*, hul *ouers, skoolbeheerliggame, opvoeders* en *beamptes* vereis word,
>
> WORD DAAR DERHALWE deur die *Provinsiale Parlement* van die Provinsie Wes-Kaap soos volg bepaal.’’.

Wysiging van artikel 1 van Wet 12 van 1997

2. Artikel 1 van die Hoofwet word gewysig—

(a) deur die invoeging voor die woordomskrywing van ***‘‘beampte’’*** van die volgende woordomskrywing:

‘‘***‘basiese onderwys’*** *onderwys* van *graad* R (Ontvangs) tot *graad* 12;’’;

(b) deur die vervanging van die woordomskrywing van ***‘‘finansiële hoof’’*** deur die volgende woordomskrywing:

‘‘***‘finansiële hoof’*** die *Provinsiale Minister* verantwoordelik vir die finansiële sake van die *provinsie;’’;*

(c) deur die skrapping van die woordomskrywing van ***‘‘georganiseerde onderwysprofessie’’***;

(d) deur die invoeging ná die woordomskrywing van ***‘‘gespesialiseerde onderwys’’*** van die volgende woordomskrywing:

‘‘***‘gevaarlike voorwerp’***—

(a) enige ontplofbare stof of toestel;

(b) enige vuurwapen of gaswapen;

(c) enige artikel, voorwerp of instrument wat gebruik kan word om ’n persoon liggaamlik te beseer of skade aan eiendom aan te rig, of om ’n persoon tydelik verlam of bewusteloos te laat; of

(d) enige voorwerp wat—

(i) die *Nasionale Minister* kragtens die *Suid-Afrikaanse Skolewet* vir die doeleindes van daardie Wet tot gevaarlike voorwerp verklaar; of

(ii) wat die *Provinsiale Minister* by kennisgewing in die *Provinsiale Koerant* tot gevaarlike voorwerp verklaar vir die doeleindes van *hierdie Wet;’’*;

(e) deur die skrapping in die woordomskrywing van ‘‘***Grondwet***’’ van die uitdrukking ‘‘(*Wet 108 van 1996*)’’;

(f) deur die vervanging van die woordomskrywing van ‘‘***hierdie Wet***’’ deur die volgende woordomskrywing:

‘‘***‘hierdie Wet’*** sluit die *regulasies* in;’’;

(g) deur die skrapping van die woordomskrywing ‘‘***Lid van die Uitvoerende Raad***’’;

(h) deur die vervanging van die woordomskrywing van ***‘‘Nasionale Minister’’*** deur die volgende woordomskrywing:

‘‘***‘Nasionale Minister’*** beteken die Minister **[van Onderwys van]** in die Nasionale Regering verantwoordelik vir *basiese onderwys*;’’;

(i) deur die vervanging van die woordomskrywing van ***"onderwysraad"*** deur die volgende woordomskrywing:

"***'Onderwysraad'*** die Wes-Kaapse Onderwysraad wat kragtens artikel 11 ingestel is;";

(j) deur die invoeging ná die woordomskrywing van ***"onderwys tuis"*** van die volgende woordomskrywing:

"***'onwettige dwelm'*** enige dwelm soos omskryf in die Wet op Dwelms en Dwelmhandel, 1992 (Wet 140 van 1992), wat gebruik word of in besit is strydig met artikel 4 van daardie Wet;";

(k) deur die invoeging ná die woordomskrywing van ***"Provinsiale Koerant"*** van die volgende woordomskrywing:

"***'Provinsiale Minister'*** die Provinsiale Minister verantwoordelik vir *onderwys* in die *provinsie;";*

(l) deur die vervanging van die woordomskrywing van ***"skool"*** deur die volgende woordomskrywing:

"***'skool'*** 'n *openbare skool* of 'n *onafhanklike skool* wat **[*leerders* in een of meer *grade* van *graad* nul tot *graad* twaalf inskryf]** *basiese onderwys* voorsien;";

(m) deur die invoeging ná die woordomskrywing van ***"skool"*** van die volgende woordomskrywing:

"***'skoolaktiwiteit'*** 'n opvoedkundige, kulturele, sport-, fondsinsamelings- of sosiale aktiwiteit van die *skool* binne of buite die perseel van die *skool*;";

(n) deur die invoeging ná die woordomskrywing van ***"skoolbesoekbeampte"*** van die volgende woordomskrywing:

"***'skoolgeld'*** skoolgeld soos beoog in artikel 49, en sluit enige vorm van bydrae van 'n monetêre aard in wat gemaak of betaal word deur 'n persoon met betrekking tot die bywoning of deelname van 'n *leerder* aan enige program van 'n *openbare skool*;";

(o) deur die invoeging ná die woordomskrywing van ***"skool vir leerders met spesiale onderwysbehoeftes"*** van die volgende woordomskrywing:

"***'Suid-Afrikaanse Skolewet'*** die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996);";

(p) deur die vervanging van die woordomskrywing van ***"Wes-Kaap Onderwysdepartement"*** deur die volgende woordomskrywing:

"***'Wes-Kaapse Onderwysdepartement'*** die provinsiale departement verantwoordelik vir *onderwys* in die *provinsie*;";

(q) deur die skrapping van die woordomskrywing van **"*Wetgewer*"**;

(r) deur die invoeging ná die woordomskrywing van ***"Wes-Kaapse Onderwysdepartement"*** van die volgende woordomskrywing:

"***'Wet op die Indiensneming van Opvoeders'*** die Wet op die Indiensneming van Opvoeders, 1998 (Wet 76 van 1998).".

Wysiging van artikel 3 van Wet 12 van 1997

3. Artikel 3 van die Hoofwet word gewysig deur die vervanging van subartikel (1) deur die volgende subartikel:

" (1) Behoudens die bepalings van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* **[,1996 (Wet 84 van 1996),]** en die *Grondwet,* kan die **[*Lid van die Uitvoerende Raad*]** *Provinsiale Minister,* **[waar]** indien nodig, van tyd tot tyd die beleid bepaal wat ten opsigte van *onderwys* in *skole* in die *provinsie* gevolg moet word, **[bepaal en wel binne die raamwerk van]** met inagneming van die volgende beginsels, naamlik dat—

(a) elke *leerder* geregtig is op **[gewone]** *basiese onderwys* by sy of haar naaste gewone *openbare skool*, vir sover dit redelikerwys uitvoerbaar is;

(b) elke *leerder* geregtig is op **[gelyke]** billike toegang tot *openbare skole*;

(c) elke *leerder* die reg het **[op moedertaal]** om *onderwys* in die amptelike taal of tale van keuse te ontvang, met inbegrip van die reg om **[sy of haar moedertaal]** enige amptelike taal as vak te neem, vir sover dit redelikerwys uitvoerbaar is;

(d) **[elke *leerder* die reg het om godsdiensonderwys te ontvang vir sover dit redelikerwys uitvoerbaar is; en (e)]** *onderwys*—

(i) verskaf word ooreenkomstig die behoeftes, **[bekwaamheid, aanleg en belangstelling]** bekwaamhede, aanlegte en belangstellings van die *leerders* en die behoeftes van die land **[, en gepaste voorligting vir *leerders* beskikbaar is vir sover dit redelikerwys uitvoerbaar is.]**;

(ii) gerig sal wees op die bereiking van billike onderwysgeleenthede en die regstelling van vorige onderwysongelykheid;

(iii) 'n kultuur van respek vir onderrig en leer in onderwysinrigtings sal bevorder;

(iv) se gehalte bevorder sal word deur die monitering en evaluering van lewering en prestasie en deur die opleiding van *opvoeders* en onderwysbestuurders;

(v) breë openbare deelname sal verseker in die ontwikkeling van onderwysbeleid en die verteenwoordiging van rolspelers in die beheer van alle aspekte van die onderwysstelsel.''.

Wysiging van artikel 7 van Wet 12 van 1997

4. Artikel 7 van die Hoofwet word gewysig—

(a) deur die vervanging van subparagraaf (ii) van subartikel (1)*(g)* deur die volgende subparagraaf:

''(ii) die aanstelling, gedrag, tug, bevoegdhede, pligte en werksaamhede van eksaminatore, moderatore, opsieners, nasieners en ander persone wie se dienste nodig is in verband met die afneem van daardie eksamens; en''

(b) deur die byvoeging tot paragraaf *(g)* van subartikel (1) van die volgende subparagrawe:

''(iii) die bestuur en afneem van skoolgebaseerde assesserings; en

(iv) gehalteversekering van nasionale, provinsiale of skoolgebaseerde assesserings.''.

Invoeging van artikel 7A in Wet 12 van 1997

5. Die volgende artikel word ingevoeg ná artikel 7 van die Hoofwet:

''Voldoening aan norme en standaarde

7A. (1) Die *Provinsiale Minister* moet, ooreenkomstig 'n implementeringsprotokol beoog in artikel 35 van die *Intergovernmental Relations Framework Act*, 2005 (Wet 13 van 2005), voldoening verseker aan—

(a) norme en standaarde vasgestel deur die *Nasionale Minister* ingevolge artikels 5A, 6 (1), 20 (11), 35 en 48 (1) van die *Suid-Afrikaanse Skolewet*;

(b) minimum uitkomste en standaarde bepaal ingevolge artikel 6A van die *Suid-Afrikaanse Skolewet*; en

(c) prestasiestandaarde beoog in item 2 (2) van Bylae 1 by die *Wet op die Indiensneming van Opvoeders*,

(in hierdie artikel gesamentlik ''norme en standaarde'' genoem).

(2) Die *Provinsiale Minister* moet verseker dat die beleid wat deur 'n *beheerliggaam* ingevolge artikels 5 (5) en 6 (2) van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* bepaal word aan die norme en standaarde voldoen;

(3) Die *Provinsiale Minister* moet jaarliks verslag doen aan die *Nasionale Minister* oor die mate waarin daar aan die norme en standaarde voldoen is of, indien daar nie daaraan voldoen is nie, aandui watter maatreëls getref sal word om daaraan te voldoen.

(4) Enige dispuut tussen die *Nasionale Minister* en die *Provinsiale Minister* aangaande nievoldoening aan die norme en standaarde moet—

(a) hanteer word in ooreenstemming met die beginsels van regering van samewerking wat in artikel 41 (1) van die *Grondwet* genoem word en die bepalings van die *Intergovernmental Relations Framework Act*, 2005; en

(b) wanneer ook al nodig, beslis word ooreenkomstig Hoofstuk 4 van die *Intergovernmental Relations Framework Act*, 2005.

(5) Die *Departementshoof* moet aan alle norme en standaarde binne 'n spesifieke openbare skooljaar voldoen deur—

(a) hulpbronne te identifiseer waarmee daar aan die norme en standaarde voldoen kan word;

(b) die risikogebiede vir voldoening te identifiseer;

(c) 'n voldoeningsplan vir die *provinsie* te ontwikkel, waarin alle norme en standaarde en die omvang van voldoening weerspieël moet word;

(d) protokolle met die *skole* te ontwikkel oor hoe om aan norme en standaarde te voldoen en die risikogebiede te beheer; en

(e) voor 30 September van elke jaar verslag te doen aan die *Provinsiale Minister* oor die stand van voldoening en oor die maatreëls in paragrawe (*a*) tot (*d*) beoog.

(6) Die *Departementshoof* moet—

(a) ooreenkomstig die norme en standaarde wat in artikel 5A van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* en artikel 20B van *hierdie Wet* beoog word, die minimum en maksimum kapasiteit van 'n *openbare skool* bepaal; en

(b) ten opsigte van elke *openbare skool* in die *provinsie*, sodanige bepaling skriftelik aan die voorsitter van die *beheerliggaam* en die *prinsipaal* oordra teen nie later nie as 30 September van elke jaar.''.

Vervanging van artikel 9 van Wet 12 van 1997

6. Die volgende artikel vervang artikel 9 van die Hoofwet:

''[Inspeksie] Besoek en evaluering van skole en koshuise

9. Die *Departementshoof* kan, hetsy oor die algemeen of in 'n besondere geval, 'n persoon skriftelik magtig om 'n *skool* of *koshuis* **[te inspekteer in oorleg]**, na konsultasie met die *prinsipaal* van die **[betrokke]** *skool*, te besoek en te evalueer met die doel om—

(a) prestasie ooreenkomstig nasionale en provinsiale norme en standaarde te evalueer;

(b) voldoening aan nasionale en provinsiale norme en standaarde te moniteer.''.

Vervanging van artikel 11 van Wet 12 van 1997

7. Die volgende artikel vervang artikel 11 van die Hoofwet:

Instelling en werksaamhede van Onderwysraad

11. (1) Daar word hierby 'n *Onderwysraad* ingestel wat bekend staan as die Wes-Kaapse *Onderwysraad*.

(2) Die *Onderwysraad* moet—

(a) die *Provinsiale Minister* en die *Wes-Kaapse Onderwysdepartement* adviseer ten opsigte van aangeleenthede betreffende *onderwys*, insluitende wette en *regulasies*, wat die *Provinsiale Minister* of daardie Departement na hom verwys, of wat die *Onderwysraad* onder die aandag van die *Provinsiale Minister* of daardie Departement wil bring; en

(b) sodanige ander werksaamhede verrig wat deur of kragtens *hierdie Wet* of enige ander wet aan hom opgedra word.

(3) Die *Provinsiale Minister* kan *regulasies* maak in verband met—

(a) die kategorieë, kwalifikasies en ampstermyn van lede van die *Onderwysraad*;

(b) die vul van vakatures en die ontheffing van lede;

(c) die aanstelling en funksies van die uitvoerende komitee van die *Onderwysraad*;

(d) enige ander aangeleentheid wat nodig is vir die behoorlike bestuur en bedryf van die *Onderwysraad*.

(4) Die *Onderwysraad* bestaan uit—

(a) 'n voorsitter en 'n ondervoorsitter aangestel deur die *Provinsiale Minister*;

(b) die *voorgeskrewe* getal persone deur die *Departementshoof* uit sy of haar personeel aangewys;

(c) die *voorgeskrewe* getal persone deur die *Provinsiale Minister* aangewys uit benoemings wat op die *voorgeskrewe* wyse gedoen is in die onderskeie kategorieë waarna daar in subartikel (3)*(a)* verwys word.

(5) 'n Handeling van die *Onderwysraad* is nie ongeldig bloot vanweë 'n vakature in die Raad nie.

(6) Aan 'n lid van die *Onderwysraad* wat nie in die heeltydse diens van die Staat is nie kan, uit gelde wat vir die doel deur die *Provinsiale Parlement* bewillig is, sodanige toelaes betaal word wat die *Provinsiale Minister* met die instemming van die *finansiële hoof* bepaal.

(7) Die administratiewe werksaamhede van die *Onderwysraad* word deur *beamptes* van die *Wes-Kaapse Onderwysdepartement* verrig.

(8) Die *Onderwysraad* bepaal sy eie reëls betreffende vergaderings en prosedures by daardie vergaderings, onderhewig aan die *regulasies*.''.

Invoeging van artikels 12A en 12B in Wet 12 van 1997

8. Die volgende artikels word ingevoeg ná artikel 12 van die Hoofwet:

''**Samesmelting van openbare skole**

12A.(1) Behoudens subartikel (2), kan die *Provinsiale Minister*, by kennisgewing in die *Provinsiale Koerant*, twee of meer *openbare skole* in 'n enkele *skool* laat saamsmelt.

(2) Alvorens twee of meer *openbare skole* saamgesmelt word, moet die *Provinsiale Minister*—

(a) aan die betrokke *skole* skriftelik kennis gee van die beoogde samesmelting;

(b) 'n kennisgewing met uiteensetting van die redes vir die beoogde samesmelting publiseer in een of meer koerante wat sirkuleer in die gebied waarin die betrokke *skole* geleë is;

(c) die *beheerliggame* van die betrokke *skole* en enige ander belanghebbendes die geleentheid bied om vertoë te rig binne 'n tydperk van minstens 90 dae ná die datum van die kennisgewing in paragraaf (*b*) bedoel;

(d) sodanige vertoë oorweeg; en

(e) hom of haar daarvan vergewis het dat die werkgewers van personeel by die *openbare skole* hul verpligtinge ingevolge die toepaslike arbeidswetgewing nagekom het.

(3) Indien een of meer van die *skole* wat ingevolge subartikel (1) saamgesmelt staan te word, *openbare skole* op private eiendom is, moet die *Provinsiale Minister* ook—

(a) die eienaar van die private eiendom in kennis stel van die voorneme om die betrokke *skole* te laat saamsmelt;

(b) enige kontraktuele verpligtinge wat ingevolge die ooreenkoms in artikel 14 van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* beoog word, in aanmerking neem;

(c) enige verpligtinge ingevolge die bestaande ooreenkoms herbeding, indien nodig; en

(d) 'n nuwe ooreenkoms ingevolge artikel 14 van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* beding, indien die enkele *skool* wat in subartikel (1) beoog word op private eiendom geleë sal wees.

(4) Die enkele *skool* wat in subartikel (1) beoog word, moet as 'n *openbare skool* beskou word.

(5) Alle bates, laste, regte en verpligtinge van die *skole* wat saamsmelt, moet, behoudens die voorwaardes van enige skenking, bemaking of trust wat in artikel 37 (4) van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* beoog word, by die enkele *skool* berus.

(6) *(a)* Die *beheerliggame* van die *skole* wat saamgesmelt word, moet voor die samesmelting 'n vergadering hou om 'n enkele tussentydse *beheerliggaam*, bestaande uit al die lede van die betrokke *beheerliggaam,* saam te stel.

(b) Die tussentydse *beheerliggaam* besluit oor die begroting en verskille in gedragskodes en *skoolgeld*, asook oor enige aangeleentheid wat relevant is vir die samesmelting of wat *voorgeskryf* word, totdat 'n nuwe *beheerliggaam* ingevolge artikels 23 en 28 van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* saamgestel is.

(7) Die *beheerliggaam* van 'n *openbare skool* wat saamgesmelt staan te word, kan by die *Nasionale Minister* appèl aanteken teen die besluit soos in subartikel (1) beoog.

Identifisering van onderpresterende openbare skole

12B. (1) Die *Departementshoof* moet jaarliks, uit die verslag wat in artikel 13A (1) (*b*) beoog word, en uit ander relevante verslae, enige *openbare skool* identifiseer wat onderpresteer in verband met enige saak waarna daar in subartikel (2) (*a*), (*b*) of (*c*) verwys word.

(2) Die *Departementshoof* moet 'n skriftelike kennisgewing uitreik aan die *skool* beoog in subartikel (1) indien hy of sy hom of haar daarvan vergewis het dat—

(a) die standaard van prestasie van *leerders* benede die standaarde is wat deur die Nasionale Kurrikulumverklaring voorgeskryf word en waarskynlik so sal bly tensy die *Departementshoof* ingevolge *hierdie Wet* 'n mag uitoefen;

(b) daar 'n ernstige verbrokkeling is in die wyse waarop die *skool* bestuur of beheer word wat tot nadeel van die standaarde van prestasie is of waarskynlik kan wees; of

(c) die veiligheid van *leerders* of personeel bedreig word.

(3) Die skriftelike kennisgewing in subartikel (2) beoog, moet die *skool* inlig dat dit—

(a) binne 14 dae na besorging van die kennisgewing op die kennisgewing moet reageer; en

(b) so gou doenlik ná daardie respons die *Departementshoof* moet voorsien van 'n plan vir die regstelling van die situasie.

(4) Die *Departementshoof* moet alle redelike stappe doen om 'n *skool* wat ingevolge subartikel (1) geïdentifiseer is met die hantering van die onderprestasie by te staan.

(5) Sonder om die aard en omvang van die stappe te beperk wat in subartikel (4) beoog word, moet die *Departementshoof* dit oorweeg om—

(a) die onbevoegdheidskode en prosedures vir swak werkprestasie wat in artikel 16 van die *Wet op die Indiensneming van Opvoeders* genoem word, te implementeer;

(b) die werksaamhede van die *beheerliggaam* ingevolge artikel 8 (5) van *hierdie Wet* in te trek; of

(c) persone ingevolge artikel 25 van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* aan te stel om die werksaamhede of gespesifiseerde funksies van die *beheerliggaam* te verrig.

(6) Die berading van die *prinsipaal* soos beoog word in item 2 (5) (*b*) (ii) van Bylae 1 by die *Wet op die Indiensneming van Opvoeders* kan die aanstelling insluit van 'n akademiese mentor of 'n plaasvervangerprinsipaal om die werksaamhede en verantwoordelikhede van die *prinsipaal* oor te neem vir die tydperk wat deur die *Departementshoof* bepaal word.

(7) Ten einde die *Nasionale Minister* by te staan in die uitvoering van sy of haar pligte wat in artikel 8 van die Wet op Nasionale Onderwysbeleid, 1996 (Wet 27 van 1996), genoem word, moet die *Provinsiale Minister* binne drie maande na afloop van 'n skooljaar aan die *Nasionale Minister* verslag doen oor die optrede van die *Departementshoof* met betrekking tot 'n onderpresterende *openbare skool*.''.

Vervanging van artikel 13 van Wet 12 van 1997

9. Die volgende artikel vervang artikel 13 van die Hoofwet:

"**Beheer en professionele bestuur van openbare skole**

13. (1) Behoudens *hierdie Wet* en die *Suid-Afrikaanse Skolewet*, setel die beheer van elke *openbare skool* in sy *beheerliggaam* en kan dit slegs sodanige funksies en verpligtinge verrig en slegs sodanige regte uitoefen wat deur daardie Wette *voorgeskryf* word.

(2) 'n *Beheerliggaam* staan in 'n vertrouensposisie teenoor die *skool*.

(3) Behoudens hierdie Wet en **[enige toepaslike provinsiale wet, setel]** *die Suid-Afrikaanse Skolewet*, moet die professionele bestuur van 'n *openbare skool* **[in]** deur die *prinsipaal* onderneem word onder die gesag van die *Departementshoof.*

(4) Die *Departementshoof* **[moet die bevoegdhede wat vir die effektiewe professionele bestuur van 'n *openbare skool* vereis word, aan die *prinsipaal* delegeer]** kan 'n *openbare skool* in 'n noodgeval tydelik sluit indien die *Departementshoof* op redelike gronde die mening huldig dat die lewens van *leerders* en personeel bedreig word of dat daar 'n werklike gevaar bestaan van die liggaamlike besering van *leerders* of van skade aan eiendom.

(5) **['n Delegasie beoog in subartikel (4) kan op redelike gronde ingetrek word]** Wanneer die *Departementshoof* besluit dat 'n *skool* in subartikel (4) beoog, heropen moet word, moet die *Departementshoof* die *beheerliggaam* en die *prinsipaal* inlig van die datum waarop die *skool* moet heropen.

(6) Die *prinsipaal* of 'n persoon aangewys deur die *Departementshoof* moet die *opvoeders* en *ouers* inlig van die datum in subartikel (5) beoog.

(7) Indien 'n nuwe *openbare skool* ingevolge artikel 12 van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* voorsien word, setel die beheer van daardie *skool* in die *Departementshoof* totdat 'n *beheerliggaam* ingevolge daardie Wet ingestel is.".

Invoeging van artikel 13A in Wet 12 van 1997

10. Die volgende artikel word ingevoeg ná artikel 13 van die Hoofwet:

"**Funksies en verantwoordelikhede van prinsipaal van openbare skool**

13A. (1) *(a)* Die *prinsipaal* van 'n *openbare skool* verteenwoordig die *Departementshoof* in die *beheerliggaam* wanneer hy of sy in 'n amptelike hoedanigheid optree soos beoog in artikels 23 (1) (*b*) en 24 (1) (*j*) van die *Suid-Afrikaanse Skolewet.*

(b) Die *prinsipaal* moet 'n jaarverslag opstel en aan die *Departementshoof* voorlê ten opsigte van—

(i) die akademiese prestasie van daardie *skool* in verhouding tot minimum uitkomste en standaarde en prosedures vir assessering deur die *Nasionale Minister* bepaal kragtens artikel 6A van die *Suid-Afrikaanse Skolewet*; en

(ii) die effektiewe gebruik van beskikbare hulpbronne.

(c)(i) Die *prinsipaal* van 'n *openbare skool* wat deur die *Departementshoof* ingevolge artikel 12B geïdentifiseer word, moet jaarliks, voor die aanvang van die eerste skoolkwartaal, 'n plan opstel wat uiteensit hoe akademiese prestasie by die *skool* verbeter sal word.

(ii) Die plan vir verbetering van akademiese prestasie moet—

(aa) voorgelê word aan die *Departementshoof* op 'n datum deur die *Departementshoof* bepaal; en

(bb) op 'n beheerliggaamvergadering ter tafel gelê word.

(iii) Die *Departementshoof* kan die plan vir verbetering van akademiese prestasie goedkeur of dit terugbesorg aan die *prinsipaal* met sodanige aanbevelings as wat onder die omstandighede nodig kan wees.

(iv) Indien die *Departementshoof* die plan vir verbetering van akademiese prestasie goedkeur, moet die *prinsipaal*, teen 30 Junie, verslag doen aan die *Departementshoof* en die *beheerraad* oor die vordering wat met die implementering van daardie plan gemaak is.

(v) Die *Departementshoof* kan die datum in subparagraaf (iv) beoog by aanvoering van grondige redes verleng.

(2) Die *prinsipaal* moet—

(a) by die onderneming van die professionele beheer van 'n *openbare skool* soos in artikel 13 (3) beoog, pligte uitvoer wat insluit, maar nie beperk is nie tot—

(i) die implementering van al die opvoedkundige programme en kurrikulumaktiwiteite;

(ii) die bestuur van alle *opvoeders* en ondersteuningpersoneel;

(iii) die bestuur van die gebruik van leerondersteuningsmateriaal en ander toerusting;

(iv) die uitvoering van werksaamhede wat ingevolge *hierdie Wet* deur die *Departementshoof* aan die *prinsipaal* gedelegeer is;

(v) die veilige bewaring van alle skoolrekords; en

(vi) die implementering van beleid en wetgewing;

(b) alle vergaderings van die *beheerliggaam* bywoon en daaraan deelneem;

(c) die *beheerliggaam* voorsien van 'n verslag oor die professionele bestuur betreffende die *openbare skool*;

(d) die *beheerliggaam* bystaan in die hantering van dissiplinêre aangeleenthede betreffende *leerders*;

(e) die *Departementshoof* bystaan in die hantering van dissiplinêre aangeleenthede betreffende *opvoeders* en ondersteuningspersoneel in die diens van die *Departementshoof*;

(f) die *beheerliggaam* inlig oor beleid en wetgewing; en

(g) akkurate data aan die *Departementshoof* voorsien wanneer hy of sy versoek word om dit te doen.

(3) Die *prinsipaal* moet die *beheerliggaam* bystaan in die uitvoering van sy funksies en verantwoordelikhede, maar sodanige hulp of deelname mag nie strydig wees nie met—

(a) opdragte van die *Departementshoof*;

(b) wetgewing of beleid;

(c) enige verpligting teenoor die *Departementshoof,* die *Provinsiale Minister* of die *Nasionale Minister*; of

(d) 'n bepaling van die *Wet op die Indiensneming van Opvoeders* en die Personeeladministrasiemaatreëls ingevolge daarvan bepaal.".

Invoeging van artikel 20A en 20B in Wet 12 van 1997

11. Die volgende artikels word ingevoeg ná artikel 20 van die Hoofwet:

"Skole vir leerders met spesiale onderwysbehoeftes

20A. (1) 'n *Openbare skool* vir *leerders met spesiale onderwysbehoeftes* soos in artikel 12(3) van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* beoog, kan bestaan uit—

(a) 'n spesiale *skool* om *onderwys* te voorsien aan *leerders* met leerhindernisse; of

(b) 'n spesiale *skool* wat *onderwys* met 'n gespesialiseerde fokus voorsien.

(2) Die *Provinsiale Minister* kan, behoudens toepaslike nasionale norme en standaarde, by *regulasie* toelatingskriteria, befondsing en beheermodelle *voorskryf* vir die *skole* wat in subartikel (1) beoog word.

Norme en standaarde vir basiese infrastruktuur en kapasiteit in openbare skole

20B. (1) Behoudens enige toepaslike nasionale norme en standaarde wat in artikel 146 (2) van die *Grondwet* beoog word, kan die *Provinsiale Minister*, ná oorlegpleging met die *Onderwysraad*, by *regulasie* minimum eenvormige norme en standaarde *voorskryf* vir—

(a) skoolinfrastruktuur;

(b) kapasiteit van 'n *skool* betreffende die aantal *leerders* wat 'n *skool* kan toelaat; en

(c) die voorsiening van leer-en-onderrigondersteuningsmateriaal.

(2) By die bepaling van beleid ingevolge artikels 5 (5) en 6 (2) van die *Suid-Afrikaanse Skolewet,* moet 'n *beheerliggaam* voldoen aan die norme en standaarde wat in subartikel (1) beoog word en enige norme en standaarde wat deur die *Nasionale Minister* ooreenkomstig artikel 5A van die *Suid-Afrikaanse Skolewet voorgeskryf* word.

(3) 'n *Beheerliggaam* moet, binne 'n tydperk van 12 maande nadat die *Provinsiale Minister* die norme en standaarde *voorgeskryf* het wat in subartikel (1) beoog word, of die *Nasionale Minister* die norme en standaarde *voorgeskryf* het wat in artikel 5A van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* beoog word, enige beleid wat hulle ingevolge artikels 5 (5) en 6 (2) van *hierdie Wet* bepaal het ingevolge artikels 5 (5) en 6 (2) van *hierdie Wet* hersien om te verseker dat sodanige beleid aan die norme en standaarde voldoen.''.

Invoeging van artikel 21A in Wet 12 van 1997

12. Die volgende artikel word ingevoeg ná artikel 21 van die Hoofwet:

''Werksaamhede van alle beheerliggame

21A. (1) Behoudens *hierdie Wet* en die *Suid-Afrikaanse Skolewet* moet die *beheerliggaam* van 'n *openbare skool*—

(a) die beste belange van die *skool* bevorder en daarna streef om sy ontwikkeling deur die voorsiening van gehalteonderwys vir alle *leerders* by die *skool* te verseker;

(b) 'n grondwet aanvaar;

(c) die missiestelling van die skool ontwikkel;

(d) 'n gedragskode vir *leerders* by die *skool* aanvaar;

(e) die *prinsipaal, opvoeders* en ander personeel van die *skool* in die verrigting van hulle professionele werksaamhede ondersteun;

(f) hou by enige optrede van die *Departementshoof* ingevolge artikel 16 van die *Wet op die Indiensneming van Opvoeders* om te handel met die onbevoegdheid van 'n *prinsipaal* of *opvoeder* om hul pligte op doeltreffende wyse uit te voer;

(g) die tye van die skooldag bepaal in ooreenstemming met enige toepaslike diensvoorwaardes van *personeellede* by die *skool*;

(h) die *skool* se eiendom, en geboue en gronde deur die *skool* beset, met inbegrip van *koshuise*, administreer en beheer, maar die uitoefening van hierdie reg mag nie op enige wyse met die implementering van 'n besluit deur die *Provinsiale Minister* of die *Departementshoof* ingevolge enige wet of beleid inmeng of dit andersins belemmer nie;

(i) *ouers, leerders, opvoeders* en ander personeel van die *skool* aanmoedig om vrywillige dienste aan die *skool* te lewer;

(j) die aanstelling van *opvoeders* by die *skool* by die *Departementshoof* aanbeveel, behoudens die *Wet op die Indiensneming van Opvoeders* en die Wet op Arbeidsverhoudinge, 1995 (Wet 66 van 1995);

(k) die aanstelling van nie-opvoederpersoneel by die *skool* by die *Departementshoof* aanbeveel, behoudens die Staatsdienswet, 1994 (Proklamasie 103 van 1994), en die Wet op Arbeidsverhoudinge, 1995;

(l) die aanbeveling maak wat in paragraaf (*k*) beoog word, binne die tydsraamwerke wat in artikel 6 (3) (*l*) van die *Wet op die Indiensneming van Opvoeders* beoog word;

(m) op versoek van die *Departementshoof* die redelike gebruik onder regverdige omstandighede soos deur die *Departementshoof* bepaal van die fasiliteite van die *skool* toelaat vir opvoedkundige programme wat nie deur die *skool* aangebied word nie;

(n) alle ander werksaamhede verrig wat deur of kragtens *hierdie Wet* of die *Suid-Afrikaanse Skolewet* aan die *beheerliggaam* opgelê word; en

(o) ander werksaamhede verrig in ooreenstemming met die *Suid-Afrikaanse Skolewet*, soos deur die *Nasionale Minister* by kennisgewing in die *Staatskoerant* bepaal, of deur die *Provinsiale Minister* by kennisgewing in die *Provinsiale Koerant*.

(2) Die *beheerliggaam* kan die redelike gebruik van die fasiliteite van die *skool* vir gemeenskaps-, sosiale en skoolfondsinsamelingsdoeleindes toelaat, onderworpe aan sodanige redelike en billike voorwaardes as wat die *beheerliggaam* kan bepaal, wat die heffing van gelde of tariewe wat aan die *skool* toeval, kan insluit.

(3) Die *beheerliggaam* kan aansluit by 'n vrywillige vereniging wat *beheerliggame* van *openbare skole* verteenwoordig.

(4) Behoudens *hierdie Wet*, die Wet op Arbeidsverhoudinge, 1995, en enige ander toepaslike wet, kan 'n *openbare skool* poste vir *opvoeders* instel en *opvoeders* in diens neem bykomend tot die diensstaat wat deur die *Provinsiale Minister* ingevolge artikel 3 (1) van die *Wet op die Indiensneming van Opvoeders* bepaal word.

(5) Behoudens *hierdie Wet*, die Wet op Arbeidsverhoudinge, 1995, en enige ander toepaslike wet, kan 'n *openbare skool* poste vir nie-opvoeders instel en nie-opvoederpersoneel in diens neem bykomend tot die diensstaat wat ingevolge die Staatsdienswet, 1994, bepaal word.

(6) 'n *Opvoeder* en 'n nie-opvoeder wat aangestel word in 'n pos wat ingevolge subartikel (4) of (5) ingestel is, moet voldoen aan die vereistes wat ingevolge *hierdie Wet*, die Wet op Arbeidsverhoudinge, 1995, en enige ander toepaslike wet vir indiensneming by *openbare skole* gestel word.

(7) 'n *Openbare skool* kan 'n *opvoeder* in 'n pos ingestel ingevolge subartikel (4) aanstel slegs indien die *opvoeder* as *opvoeder* by die Suid-Afrikaanse Raad vir Opvoeders geregistreer is.

(8) Die personeel beoog in subartikels (4) en (5) moet ooreenkomstig die basiese waardes en beginsels genoem in artikel 195 van die *Grondwet* in diens geneem word, en die faktore wat in berekening gebring word by die aanstellings, moet insluit, maar is nie beperk nie tot—

(a) die bevoegdheid van die kandidaat;
(b) die beginsel van billikheid;
(c) die behoefte om ongeregtighede van die verlede reg te stel; en
(d) die behoefte aan verteenwoordigendheid.

(9) Wanneer die jaarlikse begroting soos beoog in artikel 38 van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* ingedien word, moet die *beheerliggaam* van 'n *openbare skool* voldoende besonderhede van enige poste wat beoog word ingevolge subartikels (4) en (5) voorsien, met inbegrip van die geraamde koste betreffende die aanstelling van personeel in sodanige poste, en die wyse waarop voorgestel word dat sodanige koste gedra sal word.

(10) Ondanks artikel 60 van die *Suid-Afrikaanse Skolewet,* is die Staat nie aanspreeklik vir enige handeling of versuim by 'n *openbare skool* wat voortspruit uit sy kontraktuele verantwoordelikheid as die werkgewer teenoor personeel wat ingevolge subartikels (4) en (5) aangestel is nie.

(11) Behoudens enige toepaslike nasionale norme en standaarde wat deur die *Nasionale Minister* ingevolge artikel 20(11) van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* bepaal is, kan die *Provinsiale Minister* by kennisgewing in die *Provinsiale Koerant* norme en standaarde bepaal betreffende die fondse wat gebruik word vir die aanstelling van personeel genoem in subartikels (4) en (5), maar sodanige norme en standaarde mag nie vertolk word as sou die Staat 'n medewerkgewer van sodanige personeel wees nie.''.

Invoeging van artikel 26A in Wet 12 van 1997

13. Die volgende artikel word ingevoeg ná artikel 26 van die Hoofwet:

"Gedragskode van beheerliggaam

26A. (1) Die *Provinsiale Minister* moet, by kennisgewing in die *Provinsiale Koerant,* 'n gedragskode vir die lede van die *beheerliggaam* van 'n *openbare skool* bepaal, ná oorleg met verenigings van *beheerliggame* in die *provinsie*, indien van toepassing.

(2) Die gedragskode wat in subartikel (1) genoem word, is gemik op die totstandbrenging van 'n gedissiplineerde en doelgerigte skoolomgewing toegewy aan die handhawing en verbetering van 'n gehaltebeheerstruktuur by 'n *openbare skool.*

(3) Alle lede van 'n *beheerliggaam* moet by die gedragskode hou.

(4) Die gedragskode moet bepalings oor voorgeskrewe prosedure bevat wat die belange van lede van die *beheerliggaam* in dissiplinêre verrigtinge beskerm.

(5) Die *Departementshoof* mag ná die voorgeskrewe prosedure 'n lid van die *beheerliggaam* se lidmaatskap vir skending van die gedragskode opskort of beëindig.

(6) 'n Lid van 'n *beheerliggaam* kan by die *Provinsiale Minister* appelleer teen 'n besluit van die *Departementshoof* om lidmaatskap van 'n lid van 'n *beheerliggaam* op te skort of te beëindig.".

Invoeging van artikel 27A in Wet 12 van 1997

14. Die volgende artikel word ingevoeg ná artikel 27 van die Hoofwet:

"Toelatingsouderdom in onafhanklike skool

27A. Die toelatingsouderdom van 'n *leerder* in 'n *onafhanklike skool* tot—

(a) *graad* R is vier, maar word vyf teen 30 Junie in die toelatingsjaar;
(b) *graad* 1 is vyf, maar word ses teen 30 Junie in die toelatingsjaar.

(2) 'n *Onafhanklike skool* kan 'n *leerder* toelaat wat onder die ouderdom is wat in subartikel (1) beoog word, indien—

(a) goeie gronde aan die *Departementshoof* gebied word; en
(b) die *leerder* voldoen aan die kriteria wat in artikel 45A *(c)* van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* beoog word.

(3) Vir die doeleindes van subartikel (2) *(a)* beteken goeie gronde dat—

(a) daar getoon kan word dat buitengewone omstandighede bestaan wat die toelating van 'n onderouderdom-leerder noodsaak omdat toelating in die *leerder* se beste belang sou wees; en
(b) dat die weiering om daardie *leerder* toe te laat ernstig nadelig vir die *leerder* se ontwikkeling sou wees.".

Vervanging van artikel 41 van Wet 12 van 1997

15. Die volgende artikel vervang artikel 41 van die Hoofwet:

"Toelating tot openbare skole

41. (1) 'n *Openbare skool* moet *leerders* toelaat en in hul onderwysbehoeftes voorsien sonder om op enige wyse onbillik te diskrimineer.

(2) Die *beheerliggaam* van 'n *openbare skool* mag geen toets afneem in verband met die toelating van 'n *leerder* tot 'n *openbare skool* of die *prinsipaal* van die *skool* of enige ander persoon aansê of magtig om sodanige toets af te neem nie.

(3) Geen *leerder* mag toelating tot 'n *openbare skool* geweier word op grond daarvan dat die *leerder* se *ouer*—

(a) nie in staat is om *skoolgeld* wat kragtens artikel 39 van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* bepaal is te betaal nie, of dit nie betaal het nie;
(b) nie die *skool* se missiestelling onderskryf nie; of

(c) geweier het om 'n kontrak aan te gaan waarvolgens die *ouer* afstand doen van enige eis om skadevergoeding wat ontstaan uit die *onderwys* van die *leerder*.

(4) *(a)* Die toelatingsouderdom van 'n *leerder* in 'n *openbare skool* tot—

(i) *graad* R is vier, maar word vyf teen 30 Junie in die toelatingsjaar;

(ii) *graad* 1 is vyf, maar word ses teen 30 Junie in die toelatingsjaar.

(b) Behoudens die beskikbaarheid van geskikte skoolplekke en ander opvoedkundige hulpbronne mag die *Departementshoof* 'n *leerder* wat onder die ouderdom is wat in paragraaf *(a)* beoog word, toelaat indien—

(i) goeie gronde aan die *Departementshoof* gebied word; en

(ii) die *leerder* voldoen aan die kriteria wat in artikel 5(4) *(c)* van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* beoog word.

(c) Vir die doeleindes van subartikel *(b)* (i) beteken goeie gronde dat—

(i) daar getoon kan word dat buitengewone omstandighede bestaan wat die toelating van 'n onderouderdom-leerder noodsaak omdat toelating in die *leerder* se belang sou wees; en

(ii) dat die weiering om daardie *leerder* toe te laat ernstig nadelig vir die *leerder* se ontwikkeling sou wees.

(5) Behoudens *hierdie Wet* en die *Suid-Afrikaanse Skolewet* word die toelatingsbeleid van 'n *openbare skool* deur die *beheerliggaam* van die *skool* bepaal.

(6) 'n Aansoek om die toelating van 'n *leerder* tot 'n *openbare skool* moet gerig word aan die *Wes-Kaapse Onderwysdepartement* op 'n wyse wat die *Departementshoof* bepaal.

(7) Indien 'n aansoek ingevolge subartikel (6) geweier word, moet die *Departementshoof* die *ouer* skriftelik aangaande die weiering en die rede daarvoor in kennis stel.

(8) Enige *leerder* of *ouer* van 'n *leerder* wat toelating geweier is tot 'n *openbare skool* kan by die *Provinsiale Minister* teen die besluit appelleer."

Vervanging van artikel 42 van Wet 12 van 1997

16. Die volgende artikel vervang artikel 42 van die Hoofwet:

"**Verpligte skoolbywoning**

42. (1) Behoudens die *Suid-Afrikaanse Skolewet* moet elke *ouer* sorg dat elke *leerder* waarvoor hy of sy verantwoordelik is 'n *skool* bywoon, vanaf die eerste skooldag van die jaar waarin die *leerder* die ouderdom van sewe jaar bereik tot die laaste skooldag van die jaar waarin die *leerder* die ouderdom van vyftien jaar of die negende *graad* bereik, watter ook al eerste plaasvind.

(2) Die *Provinsiale Minister* moet verseker dat daar genoeg skoolplekke is sodat elke kind wat in die *provinsie* woon *skool* kan bywoon soos deur subartikel (1) vereis word.

(3) Indien die *Provinsiale Minister* nie kan voldoen aan subartikel (2) nie as gevolg van 'n gebrek aan kapasiteit op die datum van inwerkingtreding van die Wysigingswet op Wes-Kaapse Provinsiale Skoolonderwys, 2010, moet hy of sy stappe doen om sodanige gebrek aan kapasiteit so spoedig moontlik reg te stel en 'n jaarlikse verslag oor die vordering wat hiermee gemaak is aan die *Nasionale Minister* voorlê.

(4) Indien 'n *leerder* wat onderworpe is aan verpligte bywoning ingevolge subartikel (1) nie ingeskryf is by nie of in gebreke bly om 'n *skool* by te woon, kan die *Departementshoof*—

(a) die omstandighede van die *leerder* se afwesigheid van *skool* ondersoek;

(b) toepaslike stappe doen om die situasie reg te stel; en

(c) by gebrek aan sodanige oplossing, aan die *ouer* van die *leerder* 'n skriftelike kennisgewing uitreik om voldoening aan subartikel (1) te vereis.

(5) Behoudens die *Suid-Afrikaanse Skolewet*, en enige ander toepaslike wet—

(a) is enige *ouer* wat, sonder regverdige saak en na 'n skriftelike kennisgewing van die *Departementshoof*, nalaat om aan subartikel (1) te voldoen, skuldig aan 'n oortreding en by skuldigbevinding onderhewig aan 'n boete of gevangenisstraf vir 'n tydperk van hoogstens ses maande;

(b) is enige ander persoon wat sonder regverdige saak 'n *leerder* wat onderhewig is aan verpligte skoolbywoning verhinder om 'n *skool* by te woon, skuldig aan 'n oortreding en by skuldigbevinding onderhewig aan 'n boete of aan gevangenisstraf vir 'n tydperk van hoogstens ses maande.".

Wysiging van artikel 43 van Wet 12 van 1997

17. Artikel 43 van die Hoofwet word gewysig deur die vervanging van subartikel (1) deur die volgende subartikel:

"(1) Die *Departementshoof* kan, by ontvangs van 'n geskrewe aansoek, hetsy in die geheel of vir die tydperk en op die voorwaardes wat hy of sy bepaal, 'n *leerder* skriftelik in die geheel, gedeeltelik of voorwaardelik vrystel van *verpligte skoolbywoning* ingestel kragtens artikel 42, **[vrystel]** indien dit in die beste belang van die *leerder* is.".

Wysiging van artikel 45 van Wet 12 van 1997

18. Artikel 45 van die Hoofwet word gewysig deur die vervanging van subartikel (2) deur die volgende subartikels:

"(2) 'n *Beheerliggaam* kan, op redelike gronde en as 'n voorsorgmaatreël, 'n *leerder* wat verdink word van ernstige wangedrag skors van skoolbywoning, maar mag slegs die skorsing toepas nadat die *leerder* 'n redelike geleentheid gebied is om vertoë betreffende die skorsing tot die *beheerliggaam* te rig.

(3) 'n *Beheerliggaam* moet dissiplinêre verrigtinge teen 'n *leerder* aanvoer op die wyse wat in artikel 8 van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* beoog word, binne sewe skooldae na die skorsing van die *leerder*.

(4) Indien dissiplinêre verrigtinge nie binne sewe skooldae ná die skorsing van 'n *leerder* aangevoer word nie, moet die *beheerliggaam* goedkeuring verkry van die *Departementshoof* vir die voortsetting van die skorsing van die *leerder.*

(5) 'n *Beheerliggaam* kan, indien 'n *leerder* skuldig bevind word aan ernstige wangedrag tydens die dissiplinêre verrigtinge in artikel 8 van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* beoog—

(a) die skorsing van die *leerder* oplê vir 'n tydperk van hoogstens sewe skooldae of enige ander sanksie in die gedragskode van die *openbare skool* beoog; of

(b) 'n aanbeveling aan die *Departementshoof* maak om die *leerder* uit die *openbare skool* te skors.

(6) Die *Departementshoof* moet die aanbeveling van die *beheerliggaam* soos genoem in subartikel (5) *(b)* oorweeg, en moet binne 14 dae van ontvangs van die aanbeveling besluit om die *leerder* te skors al dan nie.

(7) 'n *Beheerliggaam* kan 'n *leerder* skors of die skorsing van 'n *leerder* verleng vir 'n tydperk van hoogstens 14 skooldae in afwagting van die besluit deur die *Departementshoof* om die *leerder* uit die *openbare skool* te skors al dan nie.

(8) 'n *Leerder* in 'n *openbare skool* kan geskors word slegs—

(a) deur die *Departementshoof*; en

(b) indien skuldig bevind aan ernstige wangedrag ná dissiplinêre verrigtinge, soos in artikel 8 van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* beoog, onderneem is.

(9) Die *Provinsiale Minister* moet by kennisgewing in die *Provinsiale Koerant* bepaal—

(a) watter gedrag van 'n *leerder* by 'n *openbare skool* ernstige wangedrag kan uitmaak;

(b) watter dissiplinêre verrigtinge in sodanige gevalle gevolg moet word;

(c) watter bepalings van die voorgeskrewe prosedure die belange van die *leerder* en enige ander party betrokke by dissiplinêre verrigtinge beveilig.

(10) 'n *Leerder* of die *ouer* van 'n *leerder* wat uit 'n *openbare skool* geskors is, kan binne 14 skooldae na die ontvangs van die uitsettingskennisgewing by die *Provinsiale Minister* appèl aanteken teen die besluit van die *Departementshoof.*

(11) Indien 'n *leerder* wat onderworpe is aan verpligte bywoning ingevolge artikel 42 (1) uitgesit is uit 'n *openbare skool*, moet die *Departementshoof* 'n alternatiewe reëling tref vir sy of haar plasing by 'n *openbare skool.*

(12) 'n *Leerder* wat geappelleer het op die wyse in subartikel (10) beoog, moet, in afwagting van die uitkoms van die appèl, toegang tot *onderwys* verleen word op die wyse soos deur die *Departementshoof* bepaal.

(13) Die *Departementshoof*, by die bepaling van die wyse van bywoning in subartikel (12) beoog, moet—

(a) redelike maatreëls tref om die regte van ander *leerders* en *opvoeders* by die *openbare skool* te beskerm; en

(b) kan 'n alternatiewe wyse oorweeg om *onderwys* te verskaf aan die *leerder* wat in subartikel (12) beoog word.

(14) Indien die *Departementshoof* besluit om nie 'n *leerder* in subartikel (8) beoog uit te sit nie, kan die *Departementshoof*, na oorlegpleging met die *beheerliggaam*, 'n geskikte sanksie aan die *leerder* oplê.

(15) Indien die *Departementshoof* besluit om nie 'n sanksie aan die leerder op te lê nie, moet die *Departementshoof* die saak na die *beheerliggaam* vir 'n alternatiewe sanksie terugverwys, buiten uitsetting, ingevolge die gedragskode wat in subartikel (1) beoog word.

(16) Die *beheerliggaam* moet die sanksie implementeer wat in subartikel (14) beoog word.''.

Invoeging van artikel 45A in Wet 12 van 1997

19. Die volgende artikel word ná artikel 45 van die Hoofwet ingevoeg:

''**Verbod op gevaarlike voorwerpe, onwettige dwelms en alkoholiese drank op skoolterreine**

45A. (1) Tensy dit deur die *prinsipaal* om wettige opvoedkundige redes gemagtig is, mag geen persoon enige *gevaarlike voorwerp*, alkoholiese drank of *onwettige dwelm* op die skoolterrein bring of enige *gevaarlike voorwerp*, alkoholiese drank of *onwettige dwelm* op 'n skoolterrein of tydens enige *skoolaktiwiteit* in sy of haar besit hê nie.

(2) Die *prinsipaal* of sy of haar gedelegeerde mag—

(a) enige *leerder* of die eiendom van enige *leerder* vir enige *gevaarlike voorwerp,* alkoholiese drank of *onwettige dwelm* deursoek, indien die *prinsipaal* op enige redelike gronde die teenwoordigheid van 'n *gevaarlike voorwerp,* alkoholiese drank of 'n *onwettige dwelm* op die skoolterrein of tydens 'n *skoolaktiwiteit* vermoed; en

(b) beslag lê op enige *gevaarlike voorwerp*, alkoholiese drank of *onwettige dwelm* wat tydens die ondersoek gevind word.

(3) 'n Persoon wat 'n deursoeking doen soos in subartikel (2) beoog, moet dit uitvoer op 'n wyse wat redelik en in verhouding is tot die doelstellings en doelwitte van die ondersoek.

(4) Waar 'n ondersoek in subartikel (3) beoog die deursoeking van enige *leerder* insluit, moet die persoon wat die *leerder* deursoek—

(a) nie van die *leerder* verwag om enige kledingstukke behalwe boklere te verwyder nie;
(b) van dieselfde geslag wees as die *leerder*; en
(c) die deursoeking net uitvoer in die teenwoordigheid van ’n ander *personeellid* wat ook van dieselfde geslag as die *leerder* is.

(5) Indien, as gevolg van ’n deursoeking of as gevolg van betroubare inligting wat ontvang is, of om enige ander rede, die *prinsipaal* goeie rede het om te glo dat enige *gevaarlike voorwerp*, alkoholiese drank of *onwettige dwelm* op die liggaam of persoon van ’n spesifieke *leerder* versteek is, kan die *prinsipaal* ’n lid van die Suid-Afrikaanse Polisiediens versoek om ’n uitvoeriger deursoeking van daardie *leerder* se persoon te doen, wat die verwydering van kledingstukke kan behels.

(6) Enige *gevaarlike voorwerp*, alkoholiese drank of *onwettige dwelm* waarop beslag gelê word, moet—
(a) duidelik en korrek gemerk word met volle besonderhede, insluitende—
  (i) waar dit gevind is en, indien van toepassing, die naam van die *leerder* in wie se besit dit gevind is;
  (ii) die tyd en datum van deursoeking en beslaglegging;
  (iii) ’n voorvalverwysingsnommer;
  (iv) die naam van die persoon wat die ondersoek gedoen het;
  (v) die naam van die *personeellid* in wie se teenwoordigheid die deursoeking gedoen is, indien van toepassing; en
  (vi) enige ander besonderhede wat nodig kan wees om die item en die voorval te identifiseer;
(b) in die *skool* se verslagboek aangeteken word; en
(c) onmiddellik oorhandig word aan ’n lid van die Suid-Afrikaanse Polisiediens om daarmee weg te doen ingevolge artikel 31 van die Strafproseswet, 1977 (Wet 51 van 1977).

(7) Indien die polisie nie die *gevaarlike voorwerp*, alkoholiese drank of *onwettige dwelm* onmiddellik van die *skool* kan verwyder nie, moet die *prinsipaal* of sy of haar gedelegeerde—
(a) die *gevaarlike voorwerp*, alkoholiese drank of *onwettige dwelm* na die naaste polisiekantoor neem; en
(b) die *gevaarlike voorwerp,* alkoholiese drank of *onwettige* dwelm aan die polisie oorhandig om daarmee weg te doen ingevolge artikel 31 van die Strafproseswet, 1977.

(8) Die polisiebeampte wat die *gevaarlike voorwerp*, alkoholiese drank of *onwettige dwelm* in ontvangs neem, moet ’n amptelike kwitansie daarvoor aan die *prinsipaal* of gedelegeerde uitreik.

(9) Die *prinsipaal* of sy of haar gedelegeerde kan ’n urien- of ander nie-ingrypende toets doen op enige *leerder* indien die *prinsipaal* redelike gronde het om te vermoed dat die *leerder* —
(a) in besit is van of alkoholiese drank of *onwettige dwelms* gebruik; of
(b) gedurende skoolure of by ’n *skoolaktiwiteit* onder die invloed van alkoholiese drank of *onwettige dwelms* is.

(10) ’n *Leerder* wat in subartikel (9) beoog word, kan onderwerp word aan ’n urien- of ander nie-ingrypende toets vir *onwettige dwelms* of alkoholiese drank, slegs indien—
(a) die toets uitgevoer word deur ’n persoon van dieselfde geslag as die *leerder*;
(b) dit in ’n private area plaasvind;
(c) een volwasse getuie, van dieselfde geslag as die *leerder*, teenwoordig is;
(d) die monster duidelik en korrek met volledige besonderhede gemerk is soos in subartikel (6) beoog, met die nodige veranderinge; en
(e) ’n instrument gebruik word wat in artikel 8A (11) van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* beoog word.

(11) Die *prinsipaal* of sy of haar gedelegeerde moet—
(a) binne een werksdag, indien prakties uitvoerbaar, die *ouer* van die betrokke *leerder* inlig dat ’n toets of deursoeking en beslaglegging ten opsigte van die *leerder* gedoen is; en

(b) die *leerder* en *ouer* inlig van die uitslag van die toets onmiddellik nadat dit beskikbaar gestel word.

(12) 'n Persoon wat gesag kragtens hierdie artikel uitoefen, kan sodanige mag gebruik as wat in die omstandighede redelik is vir die uitoefening van daardie mag.

(13) 'n *Leerder* kan aan dissiplinêre verrigtinge onderwerp word indien—

(a) die *leerder* gedurende skoolure of by 'n *skoolaktiwiteit* in besit is van 'n *gevaarlike voorwerp,* alkoholiese drank of *onwettige dwelm*; of

(b) die *leerder* in die omstandighede beskryf in subartikel (10) positief vir alkoholiese drank of 'n *onwettige dwelm* getoets is.

(14) Enige dissiplinêre verrigtinge ten opsigte van 'n *leerder* moet geskied ingevolge die gedragskode wat in artikel 45(1) beoog word.''.

Invoeging van artikels 46A en 46B in Wet 12 van 1997

20. Die volgende artikels word ingevoeg ná artikel 46 van die Hoofwet:

''**Verbod op inisiasiepraktyke**

46A. (1) 'n Persoon mag nie enige inisiasiepraktyke teen enige *leerder* by 'n *skool* onderneem of daaraan deelneem nie.

(2) *(a)* Enige persoon wat subartikel (1) oortree, is skuldig aan wangedrag en dissiplinêre optrede moet teen sodanige persoon ingestel word ooreenkomstig die toepaslike gedragskode wat in artikel 26A of 45(1) van *hierdie Wet* beoog word of vervat is in Bylae 2 by die *Wet op die Indiensneming van Opvoeders*.

(b) Benewens paragraaf *(a)* kan 'n *leerder* siviele aksie instel teen 'n persoon of 'n groep wat daardie *leerder* gemanipuleer en gedwing het om enige inisiasiepraktyke te onderneem of daaraan deel te neem.

(3) Vir die doeleindes van *hierdie Wet,* beteken 'inisiasiepraktyke' enige daad wat in die proses van inisiasie, toelating tot, of affiliasie met, of as voorwaarde vir voortgesette lidmaatskap van, 'n *skool*, 'n groep, binnemuurse of buitemuurse aktiwiteite, interskoolsportspan, of organisasie—

(a) die geestelike of fisiese gesondheid of veiligheid van 'n persoon in gevaar stel;

(b) die intrinsieke waarde van mense ondermyn deur sommige as ondergeskik aan andere te behandel;

(c) individue onderwerp aan vernederende of gewelddadige handelinge wat die grondwetlike waarborg van waardigheid in die Handves van Regte ondermyn;

(d) die fundamentele regte en waardes ondermyn waarop die *Grondwet* gebaseer is;

(e) die ontwikkeling van 'n ware demokratiese kultuur waarvolgens 'n individu geregtig is om met respek en sorgsaamheid behandel te word, belemmer; of

(f) openbare of private eiendom vernietig.

Verbod op politieke aktiwiteite in skooltyd

46B. (1) Skooltyd moet slegs vir opvoedkundige aktiwiteite gebruik word.

(2) Geen persoon mag partypolitieke aktiwiteite op skoolterreine tydens skooltyd bedryf nie, met inbegrip van—

(a) die hou van veldtogte;

(b) die hou van 'n saamtrek;

(c) die verspreiding van partypolitieke literatuur; en

(d) die opsit van plakkate.

(3) 'n *Beheerliggaam* of *prinsipaal* mag nie 'n politieke party of 'n lid van sodanige party toelaat om politieke aktiwiteite by 'n *skool* gedurende skoolure te bedryf nie.

(4) 'n *Skool* mag nie die vertoning van materiaal van 'n partypolitieke aard op die skoolterrein toelaat nie, behalwe as deel van die voorgeskrewe kurrikulum.

(5) Vir doeleindes van hierdie artikel beteken 'skooltyd' die tye van die skooldag soos bepaal deur die *beheerliggaam* kragtens artikel 21A (1) *(g)*, en enige ander tyd waartydens kurrikulêre of ekstrakurrikulêre aktiwiteite op die skoolterrein plaasvind.

(6) Indien 'n *beheerliggaam* toelaat dat die terrein van 'n *skool* deur 'n politieke party gebruik word, moet dit in ooreenstemming met die *Grondwet* en *hierdie Wet* gedoen word.''.

Vervanging van artikel 48 van Wet 12 van 1997

21. Die volgende artikel vervang artikel 48 van die Hoofwet:

''**Verteenwoordigende raad van leerders**

48. (1) 'n *Verteenwoordigende raad van leerders* by die skool moet ingestel word by elke *openbare skool* wat *leerders* in die agste *graad* of hoër inskryf, en hierdie raad is die enigste erkende en wettige verteenwoordigende leerderliggaam by die *skool.*

(2) Die *Provinsiale Minister* moet, behoudens beleid wat ingestel is ingevolge artikel 3 (4) *(g)* van die Wet op Nasionale Onderwysbeleid, 1996 (Wet 27 van 1996), by kennisgewing in die *Provinsiale Koerant,* die werksaamhede en prosedures vir die vestiging en verkiesing van *verteenwoordigende rade van leerders* bepaal.

(3) Die *Provinsiale Minister* kan, by kennisgewing in die *Provinsiale Koerant,* 'n *openbare skool vir leerders met spesiale onderwysbehoeftes* vrystel van voldoening aan subartikel (1) indien dit nie prakties moontlik is om 'n *verteenwoordigende raad van leerders* by die *skool* in te stel nie.''.

Vervanging van artikel 49 van Wet 12 van 1997

22. Die volgende artikel vervang artikel 49 van die Hoofwet:

''**Skoolgeld by openbare skole**

49. (1) Behoudens die *Suid Afrikaanse Skolewet* kan *skoolgeld* bepaal en gehef word by 'n *openbare skool* slegs as 'n resolusie om dit te doen aanvaar is deur 'n meerderheid van *ouers* wat die vergadering genoem in artikel 38 (2) van daardie Wet bywoon.

(2) 'n Resolusie in subartikel (1) beoog, maak voorsiening vir —

(a) die bedrag van die *skoolgeld* wat gehef sal word;

(b) billike kriteria en prosedures vir die algehele, gedeeltelike of voorwaardelike vrystelling van *ouers* wat nie in staat is om *skoolgeld* te betaal nie; en

(c) 'n skoolbegroting wat die geraamde kumulatiewe uitwerking weerspieël van —

(i) die gevestigde tendense van die niebetaling van *skoolgeld*; en

(ii) die algehele, gedeeltelike of voorwaardelike vrystelling wat aan *ouers* verleen word kragtens die *regulasies* wat in artikel 39 (4) van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* beoog word.

(3) Die *beheerliggaam* moet 'n resolusie implementeer wat aanvaar is op die vergadering wat in subartikel (1) beoog word.

(4) 'n *Openbare skool* mag geen registrasie-, administrasie- of ander gelde hef nie, behalwe *skoolgeld* soos in artikel 1 omskryf.

(5) 'n *Openbare skool* mag nie vir 'n *ouer* van 'n *leerder* verskillende *skoolgelde* hef gebaseer op 'n kurrikulum of buitemuurse kurrikulum binne dieselfde *graad* nie.

(6) Die *Provinsiale Minister* moet al die *skole* binne die *provinsie* identifiseer en 'n lys opstel van al die *skole* wat in artikel 39(7) van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* beoog word.

(7) Die *skole* wat in artikel 39(7) van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* beoog word, mag ondanks daardie artikel wel *skoolgeld* hef indien hulle

minder van die *Wes-Kaapse Onderwysdepartement* ontvang as die geengelde-drempel wat in artikel 39 (8) van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* genoem word.

(8) Die reg van die *skool* om *skoolgeld* te hef ingevolge subartikel (7) is beperk tot 'n bedrag gelykstaande aan die totaal wat verkry word indien die werklike bedrag wat van die Staat ontvang word van die geengelde-drempel afgetrek word.''.

Invoeging van artikel 51A in Wet 12 van 1997

23. Die volgende artikel word ingevoeg ná artikel 51 van die Hoofwet:

''**Verbod op betaling van ongemagtigde vergoeding, of die gee van finansiële voordeel of voordeel in goedere aan sekere werknemers**

51A. (1) Behoudens subartikel (2) mag 'n *beheerliggaam* nie aan 'n staatswerknemer aangestel ingevolge die *Wet op die Indiensneming van Opvoeders* of die Staatsdienswet, 1994, enige ongemagtigde—

(a) vergoeding;
(b) ander finansiële voordeel; of
(c) voordeel in goedere,

betaal of gee nie.

(2) 'n *Beheerliggaam* kan aansoek doen by die *Departementshoof* om goedkeuring om aan 'n staatswerknemer enige betaling te betaal wat in subartikel (1) beoog word.

(3) Sodanige aansoek moet op skrif voorgelê word aan die kantoor van die *Departementshoof* en moet aandui—

(a) volle besonderhede van die aard en omvang van die betaling;
(b) die proses en bronne wat gebruik sal word om die staatswerknemer te vergoed of te besoldig; en
(c) die mate van voldoening aan artikel 21A(5) tot (9).

(4) Die *beheerliggaam* moet die aansoek in subartikel (2) beoog ten minste vier maande voor die finalisering van die skoolbegroting indien.

(5) Ondanks subartikel (1) kan 'n *beheerliggaam* reis- en verblyfkoste wat betrekking het op amptelike *skoolaktiwiteite* betaal, maar sodanige uitgawes mag nie groter wees as dié wat onder soortgelyke omstandighede aan 'n staatsamptenaar betaalbaar sou wees nie.

(6) Die *Departementshoof* mag nie 'n aansoek in subartikel (2) beoog, onredelik weier nie.

(7) By die oorweging van die aansoek moet die *Departementshoof* rekening hou met—

(a) die implikasies vir die werkgewer ingevolge die dienskontrak en arbeidswetgewing;
(b) of die betrokke diens in die aansoek sal inmeng met die normale dienslewering van die werknemer;
(c) of die werkgewer reeds vir die betrokke diens in die aansoek betaal het; en
(d) of die addisionele vergoeding, ander voordele of voordele in goedere die kernaktiwiteite en funksies van die *skool* ondersteun.

(8) Die betaling in subartikel (1) beoog, moet in die *skool* se begroting weerspieël word, soos voorgelê aan die algemene vergadering van *ouers* soos in artikel 38 (2) van die *Suid-Afrikaanse Skolewet* beoog.

(9) Indien 'n *beheerliggaam* sonder die voorafgaande goedkeuring van die *Departementshoof* aan 'n werknemer vergoeding betaal of enige finansiële voordeel of voordeel in goedere in subartikel (1) beoog gee, moet die bedrag geld wat betaal is of die voordeel wat gegee is, namens die *skool* deur die *Departementshoof* verhaal word van lede van die *beheerliggaam* wat daardie besluit ondersteun het, uitgesonderd 'n lid van die *beheerliggaam* wat 'n minderjarige is.

(10) 'n *Beheerliggaam* kan by die *Provinsiale Minister* appelleer teen—

(a) die weiering deur die *Departementshoof* van 'n aansoek in subartikel (2) beoog; of

(b) die versuim van die *Departementshoof* om 'n besluit te verskaf oor 'n aansoek in subartikel (2) beoog, binne drie maande ná die inlewering van die aansoek in die kantoor van die *Departementshoof.*''.

Invoeging van artikels 54A, 54B, 54C en 54D in Wet 12 van 1997

24. Die volgende artikels word ingevoeg ná artikel 54 van die Hoofwet:

''**Toepassing van artikel 14 van die Wet op die Indiensneming van Opvoeders ten opsigte van tydelike opvoeders en opvoeders wat op kontrak aangestel word**

54A. Artikel 14 van die *Wet op die Indiensneming van Opvoeders* is van toepassing, met die nodige veranderinge wat die samehang vereis, op *opvoeders* wat in tydelike poste aangestel is, *opvoeders* wat op 'n vastetermynkontrak aangestel is en *opvoeders* wat op proef is.

Geagte ontslag van opvoeder

54B. (1) Indien 'n *opvoeder*, wat hetsy permanent of in 'n tydelike pos of op proef aangestel is, bedank nadat dissiplinêre aanklagte teen hom of haar aanhangig gemaak is, maar voor die dissiplinêre verrigtinge afgehandel is, sal die *opvoeder* geag word ontslaan te wees op grond van sodanige dissiplinêre aanklagte vir die doeleindes van 'n poging tot toekomstige indiensneming as 'n *opvoeder* of as 'n werknemer in die staatsdiens.

(2) Die versuim om die ware feite te openbaar van sodanige dissiplinêre aanklagte en van die bedanking voor die afhandeling van die dissiplinêre verrigtinge in 'n aansoek om aanstelling as *opvoeder* of aan die *Wes-Kaapse Onderwysdepartement*, maak gronde uit vir ontslag.

(3) Indien die *Departementshoof* dit oorweeg om 'n *opvoeder* nie aan te stel nie op grond van die geagte ontslag ingevolge subartikel (1), sal die *Departementshoof* skriftelike voorleggings van die *opvoeder* op die *voorgeskrewe* wyse aanvra, en kan hy of sy enige proses inisieer wat *voorgeskryf* kan wees voordat daar oor die aanstelling besluit word.

Tydperk vir die indien van griewe rakende aanstelling of bevordering

54C. Nieteenstaande item 3.1*(b)*(i) van die Personeeladministrasiemaatreëls moet griewe rakende die aanstelling of bevordering van 'n *opvoeder* of *beampte* van die *Wes-Kaapse Onderwysdepartement,* gemaak deur die *Departementshoof,* binne 30 dae van ontvangs van kennisgewing van die betrokke besluit ingedien word.

Dispute wat uit artikel 54A of 54B ontstaan

54D. Behoudens die Wet op Arbeidsverhoudinge, 1995 (Wet 66 van 1995), het die Raad op Arbeidsverhoudinge in die Onderwys jurisdiksie om enige dispuut wat uit artikel 54A of 54B ontstaan, aan te hoor en te bepaal. Die reëls van die Raad op Arbeidsverhoudinge in die Onderwys met betrekking tot die verwysing en bepaling van beweerde dispute oor onbillike ontslag, met die veranderinge wat die samehang kan vereis, is eweneens op sodanige dispute van toepassing.''.

Wysiging van artikel 55 van Wet 12 van 1997

25. Artikel 55 van die Hoofwet word gewysig deur die vervanging van paragraaf *(i)* van subartikel (1) deur die volgende paragraaf:

''*(i)* 'n persoon of persone van **[georganiseerde onderwysersorganisasies]** 'n vakunie wat lid is van die Raad op Arbeidsverhoudinge in die Onderwys, wat vir doeleindes om saam met *opvoeders* te vergader, goedkeuring van die *prinsipaal* ontvang het.''.

Wysiging van artikel 63 van Wet 12 van 1997

26. Artikel 63 van die Hoofwet word gewysig—

(a) deur in subartikel (1) die woorde wat paragraaf *(a)* voorafgaan deur die volgende woorde te vervang:

"Die **[*Lid van die Uitvoerende Raad*]** *Provinsiale Minister* kan *regulasies* wat nie met die een of ander wet strydig is nie, en, indien toepaslik, behoudens enige nasionale norme en standaarde wat in artikel 146(2) van die *Grondwet* beoog word, uitvaardig betreffende-"; en

(b) deur die volgende paragrawe ná paragraaf *(c)* van subartikel (1) in te voeg:

"*(cA)* effektiewe prestasie-evaluering van *skole, opvoeders* en *leerders*;

(cB) prestasie-ooreenkomste tussen die *Departementshoof* en *prinsipale*, adjunkprinsipale en kantoorgebaseerde *opvoeders*;

(cC) minimum onderrigure per skoolweek en skooldag;

(cD) die verklaring van persoonlike belang van lede van *beheerliggame* in die verkryging van goedere en dienste vir *skole*;

(cE) dissiplinering, skorsing en uitsetting van *leerders*;

(cF) norme en standaarde vir basiese infrastruktuur en kapasiteit in *openbare skole*;

(cG) die besoek en evaluering van *skole*;

(cH) die uitreiking deur die *Departementshoof* van prestasieaanwysers wat bindend op alle *skole* is;".

Vervanging van sekere uitdrukkings in Wet 12 van 1997

27. Die Hoofwet word gewysig deur die vervanging van die uitdrukkings in die eerste kolom van die Bylae deur die uitdrukkings in die tweede kolom.

Kort titel en inwerkingtreding

28. Hierdie Wet heet die Wysigingswet op Wes-Kaapse Provinsiale Skoolonderwys, 2010, en tree in werking op 'n datum wat die Premier by proklamasie in die *Provinsiale Koerant* bepaal.

BYLAE (Artikel 27)

Wet op die Indiensneming van Opvoeders, 1994 (Proklamasie 138 van 1994)	*Wet op die Indiensneming van Opvoeders*
Lid van die Uitvoerende Raad	*Provinsiale Minister*
Wetgewer	*Provinsiale Parlement*
Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996)	*Suid-Afrikaanse Skolewet*

MEMORANDUM OOR DIE DOELWITTE VAN DIE WYSIGINGSWETSONTWERP OP WES-KAAPSE PROVINSIALE SKOOLONDERWYS, 2010

1. AGTERGROND

Op 19 Junie 2009 het die agbare Provinsiale Minister vir Onderwys in die Wes-Kaapse Provinsiale Parlement aangekondig dat die hersiening van die Wes-Kaapse Provinsiale Wet op Skoolonderwys, 1997 (Wet 12 van 1997) (die WKPWSO), ’n strategiese prioriteit vir die Wes-Kaapse Onderwysdepartement is.

Die Wysigingswetsontwerp op Wes-Kaapse Provinsiale Skoolonderwys, 2010 (die Wysigingswetsontwerp), beoog die wysiging van die WKPWSO om dit in ooreenstemming te bring met ontwikkelings in die onderwyslandskap, en om te verseker dat die stelsels van leer en uitmuntendheid in onderwys in plek geplaas word op ’n wyse wat die reg op basiese onderwys wat in artikel 29(1) van die Grondwet verskans is, respekteer, beskerm, bevorder en vervul.

Die Wysigingswetsontwerp beoog die wysiging van die WKPWSO ten einde sekere tegniese en substantiewe regstellings te maak, om sake te verduidelik en om sekere bepalings in te voeg om aangeleenthede te dek waarvoor die bestaande bepalings van die Wet nie voorsiening maak nie.

Die Wysigingswetsontwerp beoog verder om die WKPWSO met die bepalings van die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996), te konsolideer en in ooreenstemming te bring.

2. DOELWITTE VAN DIE WETSONTWERP

2.1 Klousule 1 maak voorsiening vir die wysiging van die aanhef tot die WKPWSO ten einde die gees, aard en doelstelling van die Wysigingswetsontwerp binne die konteks van ’n geglobaliseerde omgewing vas te vang en sodoende aan alle leerders toegang tot die hoogste gehalte van basiese onderwys te bied.

2.2 Klousule 2 maak voorsiening vir die invoeging van ’n aantal woordomskrywings en beoog die wysiging van sekere ander woordomskrywings.

2.3 Klousule 3 beoog die wysiging van artikel 3 van die WKPWSO ten einde die Provinsiale Minister se beleidmakende magte te vermeerder, en voorsiening te maak vir beter standaarde van prestasie deur opvoeders, leerders, moderatore en toesighouers, en beter monitering en assessering van prestasie om verantwoordbaarheid, doeltreffendheid en verhoogde effektiwiteit te verseker.

2.4 Klousule 4 beoog die wysiging van artikel 7 van die WKPWSO deur die insluiting van die bestuur en uitvoering van skoolgebaseerde assesserings en die gehalteversekering daarvan, asook van nasieners as ’n kategorie van persone ten opsigte van wie die Departementshoof reëls mag maak.

2.5 Klousule 5 beoog die invoeging van ’n nuwe artikel 7A wat van die Provinsiale Minister en die Departementshoof vereis om voldoening aan en implementering van die nasionale norme en standaarde te verseker.

2.6 Klousule 6 beoog die wysiging van artikel 9 van die WKPWSO om voorsiening te maak vir toegang tot skole deur die werkgewer en die werkgewer se genomineerdes, insluitende buiteagentskappe, om skole te besoek en die prestasie en professionele bestuur van die skool te moniteer.

2.7 Klousule 7 beoog die wysiging van artikel 11 van die WKPWSO ten opsigte van die samestelling van die Onderwysraad.

2.8 Klousule 8 beoog die invoeging van ’n nuwe artikel 12A wat voorsiening maak vir die samesmelting van twee of meer openbare skole, en prosedures en prosesse uiteensit wat vir sodanige samesmeltings gevolg moet word. ’n Nuwe artikel 12B word ingevoeg, wat voorsiening maak vir die identifikasie van onderpresterende skole, en die

prosedures wat gevolg moet word om die onderprestasie deur daardie skole die hoof te bied.

2.9 Klousule 9 beoog die wysiging van artikel 13 van die WKPWSO om daarvoor voorsiening te maak dat die professionele bestuur van 'n openbare skool deur die prinsipaal onder die gesag van die Departementshoof onderneem moet word.

2.10 Klousule 10 beoog die invoeging van 'n nuwe artikel 13A om voorsiening vir die funksies en verantwoordelikhede van 'n prinsipaal van 'n openbare skool te maak.

2.11 Klousule 11 beoog die invoeging van artikels 20A en 20B. Artikel 20A onderskei tussen spesiale skole vir leerders met leerhindernisse, en spesiale skole wat onderwys met 'n gespesialiseerde fokus of in enige ander geïdentifiseerde sleutelfokusarea voorsien. Artikel 20B maak voorsiening vir norme en standaarde vir basiese infrastruktuur, kapasiteit in openbare skole, en die voorsiening van leer-en-onderrigondersteuningsmateriaal.

2.12 Klousule 12 beoog die invoeging van 'n nuwe artikel 21A, wat voorsiening maak vir die funksies van 'n beheerliggaam van 'n openbare skool.

2.13 Klousule 13 maak voorsiening vir die invoeging van artikel 26A, wat voorsiening maak vir die bepaling van 'n gedragskode vir lede van die beheerliggaam.

2.14 Klousule 14 maak voorsiening vir die invoeging van artikel 27A, wat voorsiening maak vir die toelatingsouderdom tot onafhanklike skole en vrystellings daarvan.

2.15 Klousule 15 beoog die wysiging van artikel 41 en maak voorsiening vir die toegangskriteria vir leerders tot openbare skole.

2.16 Klousule 16 beoog die wysiging van artikel 42 van die WKPWSO ten opsigte van verpligte skoolbywoning.

2.17 Klousule 17 beoog die wysiging van artikel 43 van die WKPWSO om voorsiening te maak vir die algehele, gedeeltelike of voorwaardelike vrystelling van verpligte skoolbywoning as dit in die beste belang van die leerder is.

2.18 Klousule 18 beoog die wysiging van artikel 45 om voorsiening te maak vir die skorsings- en uitsettingsprosedures van leerders uit 'n openbare skool.

2.19 Klousule 19 beoog die invoeging van artikel 45A, wat voorsiening maak vir die verbod op gevaarlike voorwerpe, onwettige dwelms en alkoholiese drank op skoolterreine of gedurende enige skoolaktiwiteit of -geleentheid. Dit maak ook voorsiening vir die magtiging van deursoekings- en beslagleggingsprosedures, en vir dwelm- en alkoholtoetsing.

2.20 Klousule 20 beoog die invoeging van artikels 46A en 46B. Artikel 46A maak voorsiening vir die verbod op inisiasiepraktyke in openbare skole. Artikel 46B verbied politieke aktiwiteite op skoolterreine tydens skoolure.

2.21 Klousule 21 beoog die wysiging van artikel 48 van die WKPWSO deur voorsiening te maak vir die instelling van verteenwoordigende rade van leerders, die funksies en prosedures vir die instelling en verkiesing van verteenwoordigende rade van leerders, en vrystellings van die instelling van verteenwoordigende rade van leerders.

2.22 Klousule 22 beoog die wysiging van artikel 49 van die WKPWSO deur voorsiening te maak daarvoor dat openbare skole skoolgeld bepaal en hef, behoudens 'n resolusie wat deur die meerderheid van ouers van leerders aanvaar word.

2.23 Klousule 23 beoog die invoeging van artikel 51A, wat voorsiening maak vir die verbod op die betaling van ongemagtigde besoldiging of die gee van 'n finansiële voordeel of voordeel in goedere aan staatswerknemers deur die skoolbeheerraad, behoudens goedkeuring deur die Departementshoof.

2.24 Klousule 24 beoog die invoeging van artikels 54A, 54B, 54C en 54D. Artikel 54A maak voorsiening vir die toepassing van artikel 14 van die Wet op die Indiensneming van Opvoeders om van toepassing te wees op opvoeders in tydelike poste, opvoeders op vastetermynkontrakte, en opvoeders op proef. Artikel 54B maak voorsiening vir die voorwaardes waaronder 'n opvoeder geag word uit diens ontslaan te wees. Hierdie bepaling is van toepassing op opvoeders in tydelike poste, opvoeders op vastetermynkontrakte, en opvoeders op proef. Artikel 54C maak voorsiening vir 'n tydperk vir die indiening van 'n grief rakende die aanstelling of bevordering van 'n opvoeder of staatsamptenaar. Artikel 54D maak voorsiening vir 'n meganisme vir die oplossing van dispute wat uit die toepassing van artikel 54A en 54B ontstaan.

2.25 Klousule 25 beoog die wysiging van artikel 55 van die WKPWSO deur die vervanging van die verwysing na georganiseerde onderwysersverenigings deur verwysing na 'n vakbond wat 'n lid moet wees van die Raad op Arbeidsverhoudinge in die Onderwys.

2.26 Klousule 26 beoog die wysiging van artikel 63 van die WKPWSO ten opsigte van sake waaroor die Provinsiale Minister regulasies mag uitvaardig.

2.27 Klousule 27 beoog die vervanging van sekere uitdrukkings in die WKPWSO ten einde hierdie uitdrukkings in ooreenstemming te bring met die Grondwet van die Wes-Kaap, 1997, en toepaslike nasionale wetgewing.

3. KONSULTASIES

3.1 Die Provinsiale Prinsipaalsforum en Suid-Afrikaanse Vereniging van Skoolhoofde (SAVP);

3.2 Skoolbeheerliggaamverenigings (SBLV's);

3.3 Opvoedersvakunies;

3.4 Opvoedkundedekane aan hoëronderwysinstellings en onderwysbeleid-spesialiste aan hoëronderwysinstellings;

3.5 Wes-Kaapse Departement van Onderwys; en

3.6 Hoofdirektoraat: Regsdienste.

4. FINANSIËLE IMPLIKASIES VIR DIE STAAT

Geen.

5. WETGEWENDE BEVOEGDHEID

Die Provinsiale Minister verantwoordelik vir onderwys in die Wes-Kaap het hom daarvan vergewis dat al die bepalings in die Wysigingswetsontwerp binne die Provinsie se wetgewende bevoegdheid resorteer.

Shumani Print World • www.shumaniprinters.com • (021) 951-6391